

2022-2023 ÜRETİM SEZONU
SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL
RESMİ TESPİT HEYETİ RAPORU

18 EYLÜL 2022-İZMİR

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ.....	3
ÇALIŞMA YÖNTEMİ.....	4
İZLENİM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLER.....	5
2022-2023 ÜRETİM SEZONU SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ ÇALIŞMA PROGRAMI.....	11
1. BÖLGE: KUZEY EGE VE MARMARA.....	11
2. BÖLGE: İZMİR VE ÇEVRESİ.....	12
3. BÖLGE: GÜNEY EGE.....	13
4. BÖLGE: AKDENİZ VE GÜNEYDOĞU.....	13
1- KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU	14
a-) İZMİR.....	15
b-) ÇANAKKALE.....	16
c-) BALIKESİR.....	16
d-) BURSA.....	19
2- ORTA EGE- MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU	21
a-) MANİSA.....	22
b-) İZMİR:	25
3- GÜNEY EGE- AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	28
a-) AYDIN.....	29
b-) MUĞLA.....	31
4- DOĞU AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU.....	33
a-) HATAY.....	34
b-) KİLİS.....	36
c-) GAZİANTEP.....	37
d-) KAHRAMANMARAŞ.....	38
e-) OSMANİYE.....	38
f-) ADANA.....	39
g-) MERSİN.....	39
h-) ANTALYA.....	40
SONUÇ.....	40

ÇALIŞMANIN AMACI VE GEREKÇESİ

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünün 04.08.2022 tarih ve E-92061122-105.06-6484786 sayılı yazılarında belirtildiği üzere; Ülkemiz zeytin ve zeytinyağı üretim sezonuna ilişkin sağlıklı ve güvenilir verileri sağlamak amacıyla, 2009/2010 sezonundan itibaren olduğu gibi bu yıl 2022/2023 üretim sezonu için de, Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyinin (UZZK) koordinatörlüğünde, **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti “** tarafından tüm zeytin yetiştirilen bölgelerde sofralık zeytin ve zeytinyağı ürün rekoltesi tespit çalışmaları yapılması görevi verilmiştir.

Bu çerçevede; Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi olarak, sektörümüzün değerli temsilcilerinin katılımı ile bir çalışma planı oluşturmak üzere, 19.08.2022 tarihinde bir video konferans toplantı yapılmıştır. Toplantıda; **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri”** oluşturulması, çalışma programı ve yöntemi görüşülüp kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede; her yıl olduğu gibi Ülkemizin en büyük zeytin üreticisi 16 ilimizde olmak üzere, bulundukları coğrafi bölgeler dikkate alınarak Kuzey Ege, Orta Ege, Güney Ege ve Akdeniz-Güneydoğu Bölgelerinde çalışma yapmak üzere 4 farklı Heyet oluşturulmuştur. Heyet Çalışmalarının; Akdeniz-Güneydoğu Bölgesi için yörede hasadın nispeten daha erken başlayabileceği öngörüsüyle diğer bölgelerden 1 hafta önce olacak şekilde (5-10) Eylül, diğer 3 bölge için (12-17) Eylül tarihleri arasında yapılması uygun görülmüştür. **“Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti ve Çalışma Programı”** çerçevesinde çalışmalar belirlenen tarihlerde ve Eylül ayı içerisinde tamamlanmış ve yapılan tetkikler sonucu aşağıdaki **2022/2023 Üretim Sezonu Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyeti Raporu** hazırlanmıştır.

2022/2023 ÜRETİM SEZONU SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ RAPORU

ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetleri, yaklaşan üretim sezonuna en kısa sürede en sağlıklı sonuçları vermek üzere, (5–17) Eylül 2022 tarihleri arasında çalışmalarını yürütmüş ve aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur.

Dört ana bölgede görev yapan Heyetlerimiz, ülkemizin en büyük 16 il, 79 ilçe, köy ve beldelerinde toplam üretimin %97,7'sini oluşturan mevcut zeytinliklerinde teknik incelemeler yapmış, Zeytin Yetiştiricileri, Zeytin Üretici ve/veya Kooperatif Birlikleri, Zeytin ve Zeytin Yağ İşletmeleri, Prina Sanayicileri, Tarım ve Orman İl ve İlçe Müdürlükleri, Zeytin ve Zeytinyağı Kooperatifleri, Ziraat Odaları, Ticaret Odaları vb. gibi kurum temsilcileriyle ve kişilerle birebir görüşmeler gerçekleştirmişlerdir.

Buna göre; Türkiye toplam ağaç varlığının yaklaşık %97' sini teşkil eden İzmir, Balıkesir, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş ve Antalya illeri ile bu illerin ilçe ve köylerinde yer alan ve yörenin çoğunluğuna örnek teşkil edebilecek zeytinliklerinden, tesadüfi olarak seçilen zeytin ağaçlarında; ağaç başına toplam zeytin miktarı, bu miktar içinde sofralık zeytin ve yağlık zeytin miktarı ile danedeki yağ randımanı ve kalitesi konusunda ayrı ayrı tespitlerde bulunarak ağaç ve/veya zeytinlik bazından tüme varım yöntemi ile toplam ağaçların verim bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular; yörede yaşayan ve zeytin ve zeytinyağı konusunda deneyimli olduğu kabul edilen üretici, tüccar, sanayici, kooperatif yetkilisi, Tarım ve Orman İl ve İlçe Müdürlüklerinin teknik elemanları, ziraat odaları, üretici birlik veya dernekleri, odalar, borsalar gibi kuruluşların uzman temsilcilerinin çapraz sorgulamalarına dayalı bulguları ile karşılaştırılmak suretiyle heyetin, üzerinde oy birliği ile mutabık kaldığı rekolte tespit rakamları olarak raporumuzda yer almıştır. Çalışma programına dahil edilemeyen yörelere ait veriler ile zeytin ağacı varlığımız, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinin resmi

beyanlarından yararlanmak suretiyle raporumuza ilave edilmiştir. İncelemelerimiz sonucunda aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

İZLENİM, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLER:

Son yıllarda iklim değişikliğinin etkileri dünyada ve ülkemizde kendisini çok daha güçlü hissettirmeye başlamıştır. Zamansız, ani ve çok şiddetli yağışların yol açtığı sel felaketleri, ani sıcaklık değişimlerinin yarattığı şiddetli fırtınalar günlük hayatımızda da endişelenmemize yol açmaktadır. En gelişmiş iklim modelleri uygulanarak küresel ortalama yüzey sıcaklıklarında 1990-2100 yılları arasında yaklaşık 3°C'lik artış olacağı öngörülmektedir. İklim koşullarındaki bu değişimin, tarım ve bitki örtüsü, temiz su kaynakları, deniz seviyesi, insan sağlığı ve biyoçeşitlilik üzerinde etkileri şimdiden görülmeye başlamıştır. Tüm bunların yanında, iklim değişikliği sosyal ve ekonomik sorunlara neden olarak tarım üzerinde baskı oluşturabilmektedir. İklim değişikliği nedeniyle toprak ve su rejimleri değişime uğramakta, tarımsal üretim azalmakta ve gıda güvenliği tehlikeye girmektedir. Nitekim iklim değişikliğinin sebep olduğu kuraklık, fırtına, sel vb gibi ekstrem iklim olaylarının sık ve şiddetli bir şekilde yaşanıyor olması ile bunların zeytin tarımı üretimi üzerindeki olumsuz yönde etkileri de yoğun olarak hissedilmeye başlamıştır. Bu etki sadece üretimin miktarında değil, aynı zamanda elde edilen yağın kalitesinde ve kompozisyonunda da değişimlerin oluşmasına neden olmaktadır.

Zeytincilik faaliyetlerinin yeteri kadar yapılamaması ve küresel iklim değişikliğinin sektöre olumsuz etkilerinin sonucu olarak; yeni dikim alanları için iklim değişikliği dikkate alınarak bu tür tehditlere karşı daha dayanıklı olabilecek rakım, konum ve toprak yapısındaki alanların belirlenmesi, Havza bazlı destek modelinde AB'de daha az kayırılmış alanlar denen ve ülkemizde geleneksel meyilli alanlardaki zeytinlikler için ilave desteklerin verilmesi önemle talep edilmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı 2020 yılı **Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ**'de zeytin üreticisine, ÇKS kayıtlarında belirtilen alan dikkate alınarak 17 TL/da mazot ve 8 TL/da gübre ödemesi desteği olmak üzere toplam

25 TL/da, 80 krş/kg Zeytinyağı fark ödemesi desteği, 100 TL/da Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmesi Desteği ve Dane zeytin için prim desteği 15krş/kg, Yaşlı ağaçlarda rehabilitasyon desteği 100 TL/da, Bireysel üreticiler için 40 TL/Kg Grup Üreticiler için 20 TL/da Organik Tarım Uygulamaları Desteği, Bireysel üreticiler için 40 TL/Kg Grup Üreticiler için 20 TL/da İyi Tarım Uygulamaları Desteği belirlenmiştir. Bu desteklemeler görüldüğü gibi çeşitli kalemlerde verilmekte ancak küçük aile işletmeciliğinin yoğun olması, dosya hazırlama, bürokratik zorluklar vb. gibi nedenlerle yeterince başvurunun olmamasına dolayısıyla toplam verilebilecek desteklerin çok az bir kısmından üreticinin faydalanmasına yol açılmaktadır. Zeytin danesine de destekleme yapılmasına rağmen başvuru sayısı ve dolayısıyla etkisi çok düşük kalmıştır. Üreticilere yapılan bu desteklemelerin başvuru zorlukları ve genel kanaat olarak üreticiler tarafından görüldüğü gibi yetersizliği sektörün büyümesi, gelişmesi ve sürdürülebilirliği bakımından yeterli ivme kazandırmamakta ve büyük zararlar söz konusu olmaktadır.

Avrupa Birliği'nde olduğu gibi piyasayı düzenleyici fiyat ve destek modellerinin ve yaklaşık/eşit miktarların uygulanması, Zeytincilik sektöründe ürün ve üretim maliyetinin düşürülmesinde mutlak gerekli görülen ve zeytincilikte kullanılan girdilerden başta gübre, akaryakıt ve enerjinin ucuzlatılması gerekmektedir.

Sektörün tüm bileşenlerinin ortak talepleri de dikkate alınarak, Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi olarak öncelikli önerimiz, 1998 yılında ilk defa 40 cent olarak verilmeye başlayan zeytinyağı priminin (zeytinyağı fark ödemesi) günümüzdeki karşılığı olan 80 krş/kg yani 4 Cent/Avro kadar düştüğü dikkate alınarak zeytinyağına verilen fark ödemesi ya da primin en az 7-8 TL/kg, dane zeytine ise 1,5-2 TL/kg olarak günümüz koşullarına göre güncellenmesidir. Diğer taraftan Avrupa Birliği Zeytinci Ülkelerinde uygulanmakta olan benzeri mevcut ve ilave önlemlerle mevcut ağaçlarımızın korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bitkisel yağ açığımızı kapatmak için elimizde çok önemli bir değer olan ve yüz yıllar boyu süren verimli yaşamı ile insanlığa ve ülkemize hizmet edecek zeytin ağacı sayımızı arttırılması için daha fazla sayıda fidan veya ağaç dikilmesine

yönelik çeşitli teşvik ve özendirici yöntemlerin uygulanması da öncelikli hedeflerimiz arasında olmaktadır.

Zeytin hastalık ve zararlıları ile mücadelede yeni yaklaşım ve yöntemlerin geliştirilmesi, geniş spektrumlu ilaç tüketiminin minimize edilmesi, düzenli ve yüksek verimli, ihracata uygun zeytin çeşitlerinin tercih edilmesi önerilmektedir.

Çeşit seçiminde bölgesel adaptasyon önemli olup, coğrafi yöre ile özdeşleşmiş çeşitlerin kendi bölgelerine dikiminin teşvik edilmesi, bölgesel bir “Envanter Projesi” hazırlanarak kayıt dışı ağaçların tespit edilerek, dikime uygun zeytin alanlarının ağaçlandırılması önerilmektedir. Bölgelerde bulunan “deliceler” aşılmalı ve 300-400 metre rakımlı, bozuk orman arazilerinde “zeytinlik” tesisine izin verilmelidir. Firesiz ve hızlı zeytin toplama için mekanik hasadın özendirilmesi ve yardımcı malzemelerin temini ve üretimini kolaylaştıracak önlemlerin alınması, zeytin hasat makineleri küçük ve orta büyüklükteki üreticilerin alımını kolaylaştırmak üzere desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca, gövde ve anadal sarsıcı gibi büyük makinaların da teşvik kapsamına alınması önerilmektedir. Son yıllarda küresel fidan üretici firmalar Arbequine vb. gibi çeşitleri üretici ülkelere ihraç etmek için büyük çaba sarfetmekte ülkemizde de sözde bazı tarım uzmanı meslektaşlar bu çeşitlerin olumlu reklamını yapmakta ve adaptasyon çalışmaları vs. yapılmaksızın bu fidanlar bölgelerde dikilmeye devam etmektedir. Ülkemiz zeytin ağacının anavatanı ve gen merkezidir. Mevcut çeşitlerimiz dünyanın en değerli çeşitleri olup klon seleksiyonlarıyla daha verimli ve kaliteli meyve üretebilir hale gelebilecek kapasiteye sahiptirler. Daha da önemlisi bu bölgelerde yüzlerce yıldır adapte olmuş özellikle küresel iklim değişikliğinden en az zarar görmüş, xycella fastidiosa gibi hastalıklar ise diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde görülmemiştir. İthal çeşitlerin ülkemize girmesi küresel sermayenin kazancını arttıracığı gibi beraberinde birçok hastalık, zararlı ve adaptasyon sorununu ve dahası çeşitlerimizin piçleşmesine yol açarak kültürel mirasımıza da onulmaz zararlar verecektir. Kesinlikle engel olunmalıdır. Girişi behemehal yasaklanmalıdır.

Sektörle ilgili istatistiki veriler güncel olmadığından rekolte tahmin çalışmaları uzmanların sadece tecrübeleri ve gözlemlerine dayanarak yapılmaktadır. Başta ağaç sayısı olmak üzere, sektördeki verilerin güncelleştirilmesi gerekmektedir. Uzaktan algılama sistemleri kullanılarak, bir coğrafi bilgi sistemi ve güvenilir veri tabanı oluşturulmalıdır. Bunun için oluşturulacak projeye AB, Bakanlığımız ve Sektör Temsilcilerince destek sağlanması uygun olacaktır.

Zeytinyağına ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi, bölgesel potansiyelin takibi, destekleme politikalarının ve pazarlama stratejilerinin sağlıklı veriler ile oluşturulması amacıyla üretilen zeytinyağı miktarının, kalitesinin bilinmesi şarttır. Eldeki tek veri olan rekolte raporunun yanında, **Zeytin sıkım ünitelerine sayaç takılarak üretilen zeytinyağı miktarının net olarak ortaya konması gerekmektedir.** Bu sayede kayıtdışı üretim ve satışın da tahmin edilmesi mümkün olabilecektir. Aynı zamanda serbest yağ asitliği ve kalite sınıfı da beyan esaslı olarak kayıt altına alınmalıdır. Üretici/üreticiden adı altında satılan genellikle markasız veya sahte markalı pet ambalajlarda veya beyaz tenekelerdeki bu zeytinyağlarının kontrol edilmesi, kayıt altına alınmasına yönelik yeni düzenlemelerin getirilmesi, küçük üreticilerin butik üretimlerinin teşvik edilmesi firma kurma ve markalaşma çalışmalarının teşvik edilmesi, sağlıklı ve standart ürünleri pazarlayabilmeleri için Gıda Kodeksinde bu üreticiler için faaliyetlerini kolaylaştırıcı düzenlemelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Zeytincilik üzerine yapılan Ar-Ge çalışmalarının daha yüksek bütçeler ile desteklenmesi ve sektörün modern tekniklere ulaşımının sağlanması önerilmektedir.

Zeytinin toplanmasından zeytinyağı elde edilmesine, işlenmesinden depolanması ve ambalajlanmasına kadar olan süreçte kalite kayıpları sıkça gerçekleşmektedir. Bu kayıpların önüne geçebilmek için üretici ve sanayicilere kalite kayıpları konusunda bilgilendirme amaçlı eğitimler verilmeli, hasat sezonunda kontroller yapılmalı, kaliteli yağlar prim sisteminde ayrıca değerlendirilmelidir. Ayrıca zeytinyağı ticareti yapan, bölgelerinde üreticilerden zeytinyağı toplayarak toptan ya da

parekende ticareti ile uğraşan kişilerin yetkilendirilmesi için eğitilerek sertifika almaları sağlanmalıdır. Lisanslı Depoculuğun teşvik edilmesi, modern laboratuvarlarda kalite kontrollerinin doğru bir şekilde yapılarak sağlıklı depolama sistemlerinin kurulması teşvik edilmelidir.

Kalite değerleri yükseltilmeli, paketleme tesislerinin kurulması ve zeytinyağı üretiminin ihracata yönelik olması için günün koşullarına uygun, uluslararası rekabet yapılabilecek şekilde destekleme modeline geçilmelidir, “Kaliteli Türk Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı” konsepti ile devlet tarafından hedef pazarlarda etkili tanıtım faaliyetleri başlatılmalıdır.

Zeytinyağı sektörümüzün yan ürünü olan prina ve karasu, çevreyi kirletici olarak algılanmakta bu durum sanayicilerimizin özellikle atık su deşarj sorununa yönelik çözüm sağlanamadığı için sektörde ciddi sıkıntılara neden olmaktadır. Bu kapsamda Merkezi Madrid’de bulunan Uluslararası Zeytin Konseyinin (IOC) Fonds Commun pour les Produits de Base (CFC) ile birlikte gerçekleştirdiği “Recycling of Vegetable Water and Olive Pomace on Agricultural Land” konulu CFC/IOOC/04 no’lu proje raporu dikkate alınmalıdır. Bu durumda hem sentetik gübre kullanımı azaltılabilir, hem bilinçsiz gübre kullanımı önlenmiş olur ve hem de sektörümüzde sürekli olarak çevre kirliliğine neden oldukları gerekçesi ile ceza ödemek zorunda bırakılan sanayicimizin ürünleriyle katma değer yaratmasına imkan sağlanmış olacaktır.

Sektörümüzün diğer bir önemli sorunu ise, Afrin’den ihraç kaydı ile getirilen ve serbest bölgelerde işlendikten sonra ihraç edilmesi gereken zeytinyağının; iç piyasaya arz edilmesi, ticarete haksız rekabet yaratılması ve bu sürecin yüksek üretim maliyetleri altında ezilen üretici fiyatları üzerine baskı yaratması sorunudur.

Sektörümüzün yıllardır devam eden en önemli sorunu taklit, tağış ve kayıt dışılık sorunudur. Özellikle son yıllarda taklit ve tağışla mücadelede Bakanlığımız denetmenlerince çok sıkı denetim yapılmasına rağmen bu olay yeterince önlenilememektedir. Bunun temel nedeninin; cezaların ve kayıt dışı (markasız ya da sahte markalı) üretimlere yönelik denetimlerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Taklit ve tağış, haksız rekabetin artması ile kayıt dışılığın önlenememesi hem kalite artışını ve hem de sektörün büyümesinin önündeki en önemli engel olmaktadır. Meclis'te bekleyen yasanın bir önce kanunlaşması, cezaların caydırıcı olması konusunda sektörün beklentileri olduğu gözlenmiştir.

Sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir ticaret kısacası sürdürülebilir sektör için değer zinciri içinde tüm halkaların eşit olarak yer alması ve haksız rekabetin önlenmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda hem üretici maliyetlerini düşürücü tedbirlerin alınması, hem ihracatçımızın uluslararası pazarda rekabet edebilmesi ve hem de tüketicimizin makul fiyatlardan ürünü tüketebilmesinin sağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan bütüncül bir yaklaşımla tüm sorunlar ele alınmalı, analiz edilmeli ve çözüm yolları uygulanmalıdır.

2022-2023 ÜRETİM SEZONU
SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ
ULUSAL RESMİ TESPİT HEYETİ
ÇALIŞMA PROGRAMI

1. BÖLGE: KUZEY EGE VE MARMARA

Rekolte tespit çalışması: (12-16) Eylül 2022

Katılanlar:

1. Dr. Mustafa TAN- UZZK
2. Selim KANTARCI- UZZK
3. Mehmet CAVLI – UZZK
4. Emrah AKSARI- S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
5. Barış ÖZTÜRMEN - Bunge Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
6. Erdal ATSEVER– Savola Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
7. Uğur GÜLOĞLU – İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
8. Mesut AĞACIK – Burhaniye Ticaret Borsası
9. Süleyman DÖNMEZ – Bandırma Ziraat Odası
10. Hüseyin BOZKURT – Ayvalık Ticaret Odası

Çalışma Programı:

<u>Tarih</u>	<u>Gidilecek Yerler</u>
-12.09.2022	İzmir, Bergama, Dikili, Ayvalık (Pazartesi Konaklama)
-13.09.2022	Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit (Salı Konaklama)
-14.09.2022	Edremit, Altınoluk, Küçükkuyu, Ayvacık, (Çarşamba Konaklama)
-15.09.2022	Bayramiç, Ezine, Çanakkale (Perşembe Konaklama)
-16.09.2022	Edincik, Erdek, Mudanya, İznik, Orhangazi, Gemlik (Cuma Dönüş)

2. BÖLGE: İZMİR VE ÇEVRESİ

Rekolte tespit çalışması: (12-17) Eylül 2022

Katılanlar:

1. Sait KAYA - Akhisar Ziraat Odası
2. M. Kerem SAVRAN – İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
3. Yeliz ARSLAN - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
4. Şahika ŞAHİN - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
5. Çetin Kamuran LEVENT - İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
6. Yahya CAYMAZ – Manisa Ticaret ve Sanayi Odası
7. Nejat ÖZDURAN – UZZK
8. Bilge KEYKUBAT – İzmir Ticaret Borsası
9. Perihan Ezgi ÇELİK – İzmir Ticaret Borsası
10. Ali İsmet UÇAR – UZZK
11. Firuze TOPAKLI - İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Çalışma Programı:

<u>Tarih</u>	<u>Gidilecek Yerler</u>
-12.09.2022	İzmir, Manisa, Saruhanlı, Akhisar (Pazartesi Dönüş)
-13.09.2022	Akhisar, Kırkağaç, Soma (Salı Dönüş)
-14.09.2022	Gölmarmara, Salihli, Ahmetli, Turgutlu, Kemalpaşa, (Çarşamba Dönüş)
-15.09.2022	Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Selçuk, (Perşembe Dönüş)
-16.09.2022	Merkez, Menderes, Seferihisar (Cuma Dönüş)
-17.09.2022	Mordoğan, Karaburun, Urla (Cumartesi Dönüş)

3. BÖLGE: GÜNEY EGE

Rekolte tespit çalışması: (12-18) Eylül 2022

Katılanlar:

1. Mert MURAT- S.S. Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği
2. Özgür DURSUN - İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
3. Cansu DEMİR - İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
4. Emine CEYLAN – Aydın Ticaret Borsası
5. Utku SAYGILI – Aydın Efeler Ziraat Odası

Çalışma Programı:

<u>Tarih</u>	<u>Gidilecek Yerler</u>
-12.09.2022	Germencik, İncirliova, Koçarlı, Köşk (Pazartesi Konaklama)
-13.09.2022	Efeler, Karpuzlu, Çine, Didim (Salı Konaklama)
-14.09.2022	Sultanhisar, Nazilli, Bozdoğan, Buharkent, Yenipazar, Karacasu, Kuyucak (Çarşamba Konaklama)
-15.09.2022	Menteşe, Ula, Yatağan, Bodrum (Perşembe Konaklama)
-16.09.2022	Milas (Cuma Konaklama)
-17.09.2022	Fethiye, Seydikemer, Dalaman, Köyceğiz, Ortaca, (Cumartesi Konaklama)
-18.09.2022	Kuşadası, Söke (Dönüş)

4. BÖLGE: AKDENİZ VE GÜNEYDOĞU

Rekolte tespit çalışması: (5-10) Eylül 2022

Katılanlar:

1. Ahmet SARIKAYA -Ticaret ve Sanayi Kontuvarı T.A.Ş.
2. Mehmet ULAŞ – İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
3. Çiğdem CEREN- Hatay Zeytincilik Araştırma Enstitüsü
4. Zafer TAN – Antalya Ticaret Borsası
5. Sıddık DURMAZ – Nizip Ziraat Odası

Çalışma Programı:

<u>Tarih</u>	<u>Gidilecek Yerler</u>
-05.09.2022	Adana- Osmaniye, Kahramanmaraş (Pazartesi Konaklama)
-06.09.2022	Hatay- Altınözü, Kırıkhan, Hassa, Antakya, Hacıpaşa Yayladağ, Samandağ (Salı Konaklama)
-07.09.2022	Musabeyli, Kilis, Elbeyli, Oguzeli, Uluyatır, Gaziantep (Çarşamba Konaklama)
-08.09.2022	Nizip, Adana, Yumurtalık, Karaisalı, Tarsus, Mersin (Perşembe Konaklama)
-09.09.2022	Mersin, Silifke, Mut (Cuma Konaklama)
-10.09.2022	Gazipaşa, Alanya, Manavgat, Antalya (Cumartesi Dönüş)

1-) 2022-2023 ÜRETİM SEZONU KUZEY EGE – MARMARA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Çalışmalarımızda heyetimiz İzmir'in kuzey ilçeleri ile Balıkesir, Çanakkale ve Bursa illerinin ilçe, köy ve beldelerinde bulunan zeytinliklerde teknik incelemeler yapmış, Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, üreticiler, zeytin ve zeytinyağı işletmeleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Çalışma kapsamında yapılan görüşmelerde geçen yıl bölge genelinde yapılan rekolte tahmini seviyesinde bir üretimin gerçekleştiği belirtilmiştir. Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin arazi gözlemi, sektör ve Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir. Heyetimizin arazi programında yer almayan ilçelerdeki ürün tahminleri, arazi programındaki illerdeki üretim ortalamaları dikkate alınarak tabloya yansıtılmıştır. Heyet çalışmalarını 12-17 Eylül 2022 tarihlerinde gerçekleştirmiştir. Bu tarihten sonra gerçekleşebilecek olan iklim değişikliklerine

ve olası uygulamalara bağlı farklılıklar gözlemlenebilir. Heyetimizin görev yaptığı bölgelerde zeytin hastalıkları ile ilgili herhangi bir zarar görülmemiş olup, bahsi edilen kısmi zararlar ekonomik sınırın altında tespit edilmiştir. Ziyaret edilen bölgelerde, zeytin bitkisinin ihtiyaç duyduğu mevsim koşulları zamanında gerçekleşmiş ve özellikle yağmur yağışları rekolteyi olumlu yönde etkilemiştir.

a-) İZMİR

2022–2023 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak İzmir İli Bergama, Dikili, Aliağa İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. Zeytincilikte önemli bir yere sahip olan bu ilde üreticiler, kooperatifler, sanayiciler ile Tarım ve Orman İlçe Müdürlüklerinde ilgili teknik personellerle görüşülmüştür.

Bergama

Bergama Tariş Kooperatif yetkilileri ile Bergama İlçe Merkezi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ile görüşülmüştür. İlçe Müdürlüğü tarafından gerekli uyarıların yapıldığı bildirilmiş ve çalışmanın yapıldığı dönemde zeytinle ilgili herhangi bir zararlıya rastlanmamıştır. Bu sene çalışmanın yapıldığı dönemde sulanmanın yapılmadığı arazilerde kuraklığın etkisi gözlemlenmiştir. Bu sebeple sofralık zeytin rekoltesinin düşük olacağı, bölge genelindeki zeytinlerin yağlık olarak değerlendirileceği tahmin edilmektedir.

Dikili

Dikili İlçe Tarım Müdürlüğü ile görüşüldü. Sahil kısımlarında Gemlik varyetesinde ağaçlarda doluluk oranının geçen yıla oranla yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bölge genelinde Ayvalık çeşidinde bu yıl verimin nispeten daha düşük olduğu belirlenmiştir. Hastalık ve zararlı ile ilgili şikayet olmadığı, ancak kuraklıkla ilgili sorun yaşandığı bildirilmiştir.

Aliağa

Üreticiler ve Tarım Satış Kooperatifleriyle görüşülmüştür. Genel rekoltenin geçmiş yıla oranla daha iyi olduğu, hastalık ve zararlı ile ilgili şikayet olmadığı, ancak kuraklıkla ilgili sorun yaşandığı bildirilmiştir.

b-) ÇANAKKALE

Çanakkale ilinde Merkez, Ayvacık, Ezine, Bayramiç ve Eceabat ilçelerine bağlı köy ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Bu sezon Çanakkale ilinde zeytin yetiştiriciliği yapılan bölgelerde zeytinlerin veriminin geçmiş yıllara oranla yüksek olduğu, meyvelerin sağlam ve orta irilikte olduğu, bölge genelinde yağış olursa ve hasat düzgün yapılırsa sofralık miktarın yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Ayvacık ve Ezine ilçelerinde verimin geçen yıla oranla çok daha yüksek olduğu bildirilmiştir. İl genelinde herhangi bir hastalık ve zararlı görülmemiş olup, kuraklıktan dolayı yağış beklentisi bulunmaktadır.

c-) BALIKESİR

2022–2023 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Balıkesir İli Ayvalık, Gömeç, Burhaniye, Havran, Edremit, Erdek, Bandırma İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. Zeytincilikte önemli bir yere sahip olan bu ilde üreticiler, kooperatifler, sanayiciler ile Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri'nde ilgili teknik personellerle yapılan görüşmeler sonucunda 2022/2023 zeytin ve zeytinyağı sezonu ile ilgili bilgiler edinilmiştir.

Ayvalık

Üretici ve Sanayici ile görüşüldü. Ayvalık bölgesinde ova arazilerdeki zeytinliklerde yüksek düzeyde, yüksek kesimlerdeki zeytinliklerde ise orta düzeyde meyve tutumunun olduğu gözlemlendi. Ayvalık genelinde verimin geçen yıla göre benzer olduğu belirlendi. Hastalık ve zararlı ile ilgili şikayet olmadığı, ancak yazın kurak geçmesinden dolayı sulama yapılmayan arazilerde yağışa ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir.

Gömeç

Gömeç ilçesinde ağaç veriminin Ayvalık ilçesinden daha iyi durum gösterdiği, Gömeç bölgesinde ova arazilerde Gemlik çeşidinde iyi verim olduğu, yüksek kesimlerde ise Ayvalık çeşidinin orta düzeyde meyve tutumu yaptığı gözlemlenmiştir. İlçe Tarım Müdürlüğü ile yapılan görüşmede hastalık ve zararlı gözleminin olmadığı, ancak yüksek maliyetler sebebiyle bakım işlemlerinin istenilen düzeyde yapılamadığı belirtilmiştir.

Burhaniye, Edremit, Havran

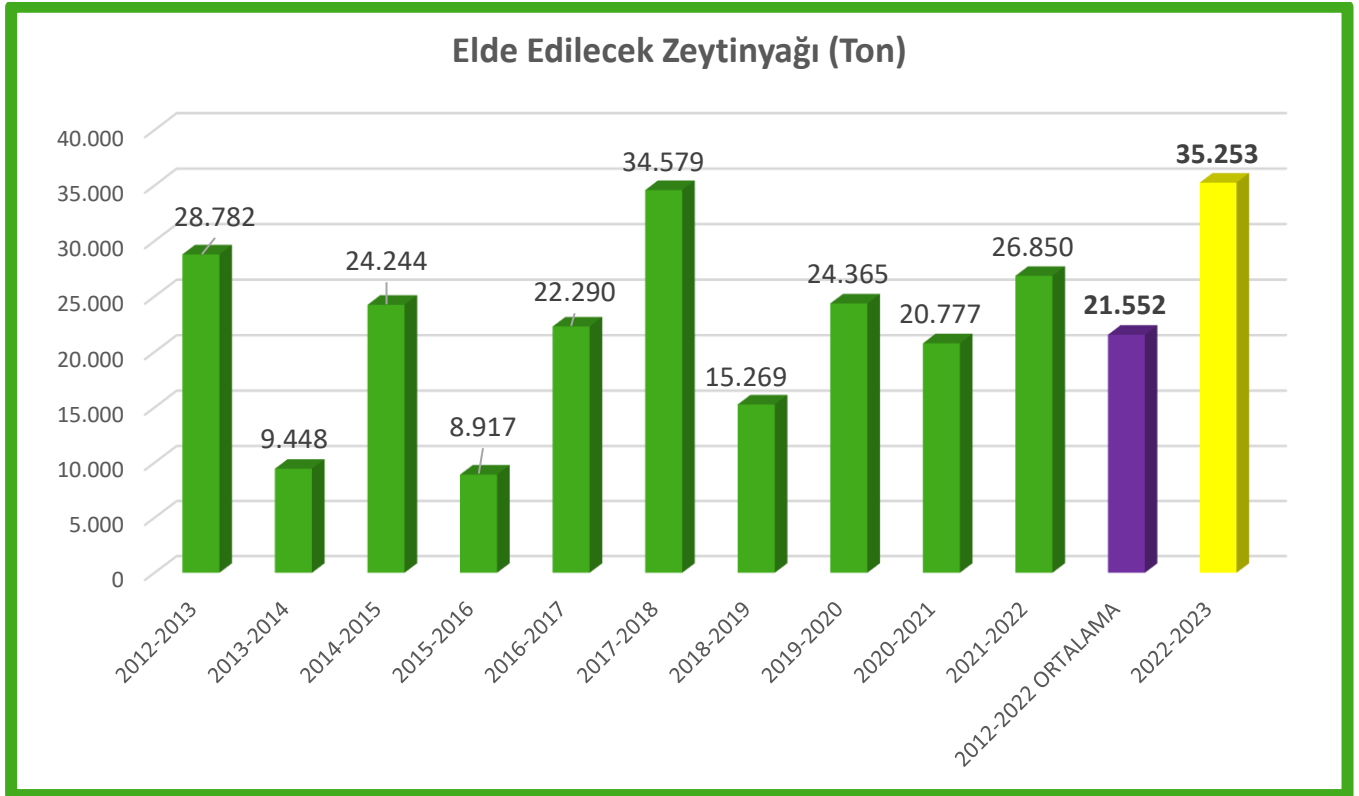
Burhaniye ve Edremit Bölgelerinde var yılının yaşandığı, bölgede yağış haricinde bir ihtiyacın olmadığı, hastalık ve zararlı ile ilgili şikayet olmadığı ve sulamanın olduğu yerlerde tanelerin ve verimin iyi olduğu gözlemlendi. Havran ve Edremit ilçesinde ise yağışların yeterli olduğu, bu nedenle meyvelerin ve kalitenin iyi olduğu gözlemlenmiştir.

Erdek, Bandırma

Erdek Bölgesi genel olarak değerlendirildiğinde geçen yıla nazaran ürünün kalibre ve miktar olarak biraz daha iyi olduğu belirtilmiştir. İlçe Müdürlüğü'nün 2 kez ilaçlama uyarısı yaptığı bildirildi. Erdek ve Bandırma ilçeleri genel olarak değerlendirildiğinde artan girdi maliyetlerinden dolayı bakımın az yapıldığı ve zeytin sineği zararlısı Eylül ayı içerisinde görülmeye başlandığı bilgisi edinilmiştir.

BALIKESİR REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	10.862.683	568.493	16,5	178.787	34.877	143.910	28.782	5,0
2013-2014	10.826.051	543.244	6,7	72.704	26.407	46.296	9.448	5,0
2014-2015	10.772.039	529.660	14	149.768	28.549	121.219	24.244	5,0
2015-2016	10.829.549	569.462	5,5	59.774	15.160	44.583	8.917	5,0
2016-2017	10.888.511	510.065	17	187.282	28.689	158.593	22.290	7,0
2017-2018	11.024.813	497.990	22,3	245.392	40.688	204.704	34.579	5,9
2018-2019	11.038.624	473.990	10,0	109.902	26.455	83.447	15.269	5,5
2019-2020	11.085.551	503.547	14,7	163.131	41.307	121.824	24.365	5,0
2020-2021	11.156.055	571.645	11,7	130.575	14.958	115.617	20.777	5,6
2021-2022	11.320.434	555.862	15,7	177.833	42.993	134.840	26.850	5,0
2022-2023	11.402.687	551.043	21,29	242.719	56.612	186.106	35.253	5,3

Tablo 1: Balıkesir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 1: Balıkesir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Balıkesir ili genelinde meyve veren **11.402.687** adet, meyve vermeyen **551.043** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **21,29** kg zeytin hesabıyla toplam **242.719** ton zeytin tanesi elde edileceği, bunun **56.612** ton'un sofralık, **186.106** ton'un yağlık ayrılacağı, ortalama **1/5,3** randıman ile **35.253** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

d-)BURSA

Bursa ilinde, Mudanya, Gemlik, Orhangazi ve İznik ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarım Satış Kooperatifleri, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır.

Mudanya, Gemlik

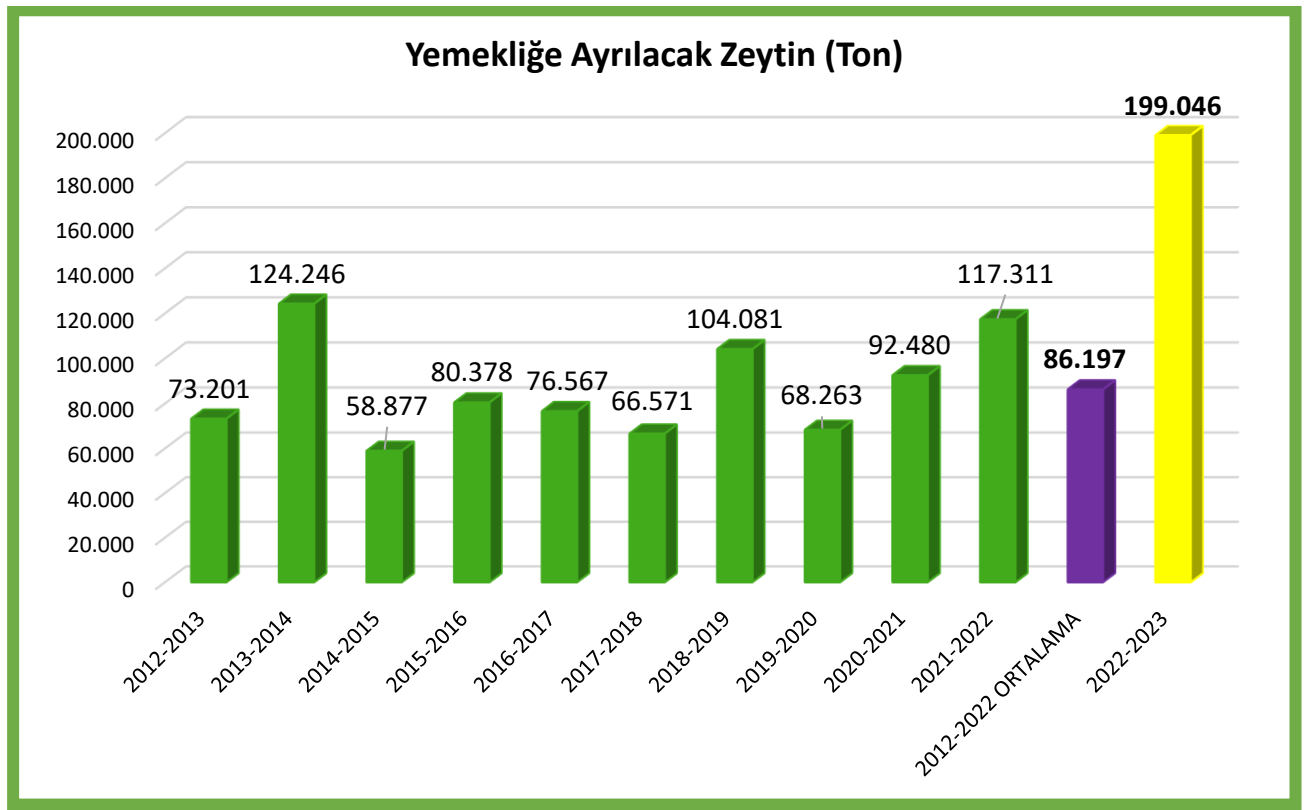
Bir önceki üretim döneminde Mudanya'nın ova ve Güney taraflarında yaşanan don zararından dolayı rekoltenin düşük olduğu zeytinliklerde, bu yıl verimin oldukça iyi olduğu görülmüştür. Ancak 15 Ağustos'ta dolu zararı görülmüş olup, belli bölgelerde hasar tespit çalışması yapılmıştır. İlçe Müdürlüğü'nün yaptığı hasar tespit çalışmalarında tanelerde kalite kaybının olduğu belirtilmiştir. Rekolte çalışmasının yapıldığı döneme kadar bölge genelinde zeytin sineği zararlısına ilişkin bir ilan yapılmamıştır. Ancak zeytin güvesinin %15 civarında meyve dökümü yaptığı bilgisi edinilmiştir. Artan maliyetlerden dolayı özellikle gübrelenen ağaç sayısında %50 oranında azaldığı tespit edilmiştir. Gemlik ilçesinde gübrelemenin bu yıl çok az olmasına rağmen, yağışların çok iyi zamanlarda olmasından dolayı tane tutumunun ve tane özelliklerinin iyi olduğu, sinek popülasyonunun takip edildiği ancak ekonomik zarar eşiğine ulaşmadığı belirtilmiştir.

Orhangazi, İznik

Çiçeklenme döneminde mevsimin gayet güzel gittiği, akabinde vejetasyon döneminde de tane gelişiminin güzel olduğu bu sebeple de son yılların en yüksek rekoltesinin beklendiği gözlenmiştir. İznik İlçesinde bazı lokasyonlarda ürünün seyrek ve taneli olduğu, zeytin sineği ve dolu zararının olmadığı bilgisi alınmıştır. Orhangazi bölgesinde yüksek kesimlerde zeytin sineği tespitinin yapıldığı, bu sebeple Tarım İlçe Müdürlüğü'nce ilan verildiği bilgisi dinilmiştir.

BURSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	9.648.712	789.349	8	76.758	73.201	3.556	711	5,0
2013-2014	9.573.748	769.559	15,5	147.995	124.246	23.748	4.750	5,0
2014-2015	9.580.596	775.939	6	61.279	58.877	2.402	480	5,0
2015-2016	9.534.284	733.927	9,4	89.309	80.378	8.931	1.786	5,0
2016-2017	9.495.221	729.085	9	100.244	76.567	23.677	2.228	6,7
2017-2018	11.146.095	687.312	7,8	86.827	66.571	20.256	3.341	6,1
2018-2019	11.437.422	418.660	13,0	148.686	104.081	44.606	8.921	5,0
2019-2020	11.389.281	229.185	7,5	85.053	68.263	16.790	3.358	5,0
2020-2021	11.835.963	220.232	10,3	121.461	92.480	28.981	5.796	5,0
2021-2022	11.792.955	189.360	12,4	146.521	117.311	29.209	5.830	5,0
2022-2023	11.844.598	178.642	21,2	250.598	199.046	51.552	10.300	5,0

Tablo 2: Bursa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 2: Bursa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Bursa ili genelinde meyve veren **11.844.598** adet, meyve vermeyen **178.642** adet zeytin ağacı olduĒu; ağaç başına ortalama **21,2** kg zeytin hesabıyla toplam **250.598** ton zeytin tanesi elde edileceĒi, bunun **199.046** ton'un sofralıĒa, **51.552** ton'un yaĒlıĒa ayrılacağı, ortalama **1/5,0** randıman ile **10.300** ton zeytinyaĒı elde edileceĒi öngörölmüşür.

2-) 2022-2023 ÜRETİM SEZONU ORTA EGE- MANİSA, İZMİR KÜÇÜK MENDERES HAVZASI, İZMİR YARIMADA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĒI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

Heyet çalışmalarına 12.09.2022 tarihinde başlamış ve sırasıyla Manisa-Merkez, Saruhanlı, Akhisar, KırkaĒaç, Soma, Gölarmara, Salihli, Ahmetli, Turgutlu, Kemalpaşa, İzmir, Torbalı, Tire, Ödemiş, Bayındır, Menderes, Seferihisar, Urla, Karaburun, Selçuk İl, ilçe ve zeytin yörelerinde incelemeler ve tespitlerde bulunmuş, 18.09.2022 tarihinde çalışmalarını tamamlamıştır.

a-) MANİSA

Manisa genelinde geçen yıllara oranla verimde büyük oranda artış söz konusudur. Bölge genelinde mevsimlerin beklendiği gibi gitmesi, bir önceki yıldan sürgün varlığının iyi olması ve çiçeklenme döneminde olumsuzluk yaşanmaması nedeni ile üründe önemli derecede artış görülmektedir. Ağaçlardaki tane varlığının fazla olması ve yer yer kuraklık etkileri nedeni ile yağlık olarak değerlendirilecek zeytin miktarında da artış olması beklenmektedir.

Geçen yıldan devreden zeytinyağı ve sofralık zeytin stokunun üreticilerde çok bulunmadığı söylenebilir. Hastalık zararlı konusunda bu bölgede büyük bir sıkıntı yaşanmamıştır. Manisa ili genelinde bu yıl özellikle meyve kalitesini etkileyen zeytin sineği zararlısının henüz yaygın olarak görülmediği belirtilmektedir. Üreticilerin hasat makinelerine destek konusunda Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan beklentileri olduğu belirtilmektedir. Zeytin üreticilerinin, zeytin alımında kullanılan zeytin eleklerinin standart olmamasından dolayı sıkıntı yaşamakta oldukları ve bu konuda gerekli çalışmaların yapılması hususunda talepleri vardır. İl genelinde zeytin tarımına yönelik ilginin devam ettiği, Tarım ve Orman İlçe Müdürlükleri ve Ziraat Odalarının verdiği uyarıların dikkate alınarak kültürel işlemler ve zirai mücadelelerin yapıldığı görülmüştür.

Şehzadeler (Manisa-Merkez): İl Müdürlüğünce, ağırlıklı çeşidin Gemlik olduğu ve bunu Domat ve Uslu'nun takip ettiği belirtildi. Geçen yıla göre verimin yüksek olduğu belirtilmiştir.

Saruhanlı: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nce zeytin alanlarının %30'unda damlama sulama yapıldığı, yeni dikilen çeşitlerin genelde "Gemlik" çeşidi olduğu belirtildi. Arazi gezilerinde ve üreticilerle yapılan görüşmelerde zeytin veriminin geçen seneye göre daha iyi olduğu gözlemlendi. Meyve tutumunun fazla olduğu bahçelerde tane iriliklerinin düşük kuraklık etkilerinin fazla olduğu görülmüştür. Bu nedenle yağlığa işlenecek zeytin oranının yüksek olması beklenmektedir.

Gölmarmara: İlçede zeytin varlığının yoğun olduğu mahallerde verimin geçen yıllara oranla yüksek olduğu belirtildi. İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından henüz hastalık ve zararlı konusunda sıkıntı yaşanmadığı söylendi.

Akhisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Akhisar Ziraat Odası ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, hastalık ve zararlılar konusunda gerekli uyarıların yapıldığı, üreticilerin de uyarılar doğrultusunda tedbirler aldığı belirtildi. Hastalık ve zararlı konusunda herhangi bir sıkıntı olmadığı görüldü. Bölgenin tüm kesimlerinde zeytin verimin çok yüksek olduğu ama zeytin tanelerinin ufak olduğu görüldü. Elde edilecek zeytinin büyük oranda yağlık olarak değerlendirileceği, sofralığa ayrılacak zeytinin bazı sulanan bahçelerde olabileceği belirtildi.

Kırkağaç: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede geçen yıla göre çok iyi olduğu özellikle sulanan bahçelerde kalitenin iyi olduğu öğrenildi. Sulanmayan bahçelerde kuraklık sebebiyle buruşmalar olduğu görüldü. Arazilerde hastalık ve zararlı konusunda sıkıntı olmadığı tespit edildi.

Soma: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede “Soma Zeytinyağı” üzerine coğrafi işaret almak için çalışmalar yapıldığı, %15 civarında sulanan arazinin olduğu bu sebeple zeytinlerin çoğunlukla yağlık olarak değerlendirildiği öğrenildi. Arazilerde hastalık ve zararlı konusunda sıkıntı olmadığı tespit edildi. İlçe rekoltesinin önceki yıllara nazaran daha iyi olduğu görüldü.

Salihli: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, sulanan alanlarda verimin ve kalitenin iyi olduğu öğrenilmiştir. Sulanmayan alanlarda ise meyvelerde buruşma gözlemlenmiştir. Genel olarak rekoltenin önceki yıldan iyi olduğu tespit edilmiştir.

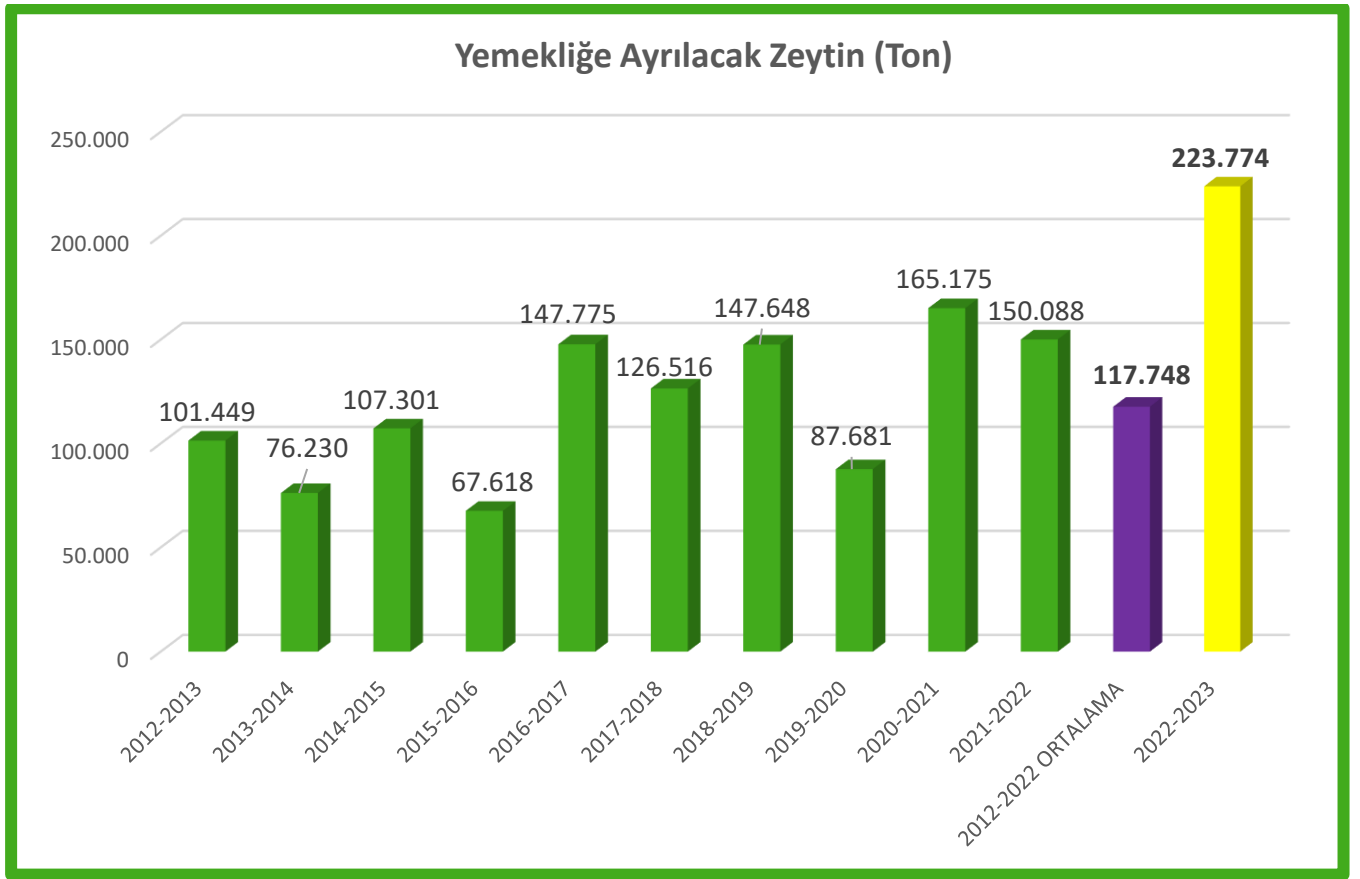
Ahmetli: Üreticilerle yapılan görüşmelerde ilçede verimin geçen seneye göre yüksek olduğu ve zeytinlik alanlarının büyük oranda sulandığı öğrenilmiştir.

Turgutlu: Bölgede faaliyet gösteren sanayicilerin ve zeytin üreticilerinin görüşü doğrultusunda yapılan arazi gözlemlerinde, verimin bu sene yüksek olduğu, bölgedeki zeytinlerin çoğunlukla yağlık olarak değerlendirildiği öğrenildi. Sofralık zeytinlerin de en az yarısının yağlığa ayrılacağı tahmin edilmektedir.

Manisa ili genelinde meyve veren **22.876.682**, meyve vermeyen **4.669.682** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **27 kg** zeytin hesabıyla toplam **617.038** ton zeytin danesi elde edileceği, bunun **223.774** ton'unun yemekliğe, **393.263** ton'unun yağlığa ayrılacağı, ortalama **5** randıman ile **78.647** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür.

MANİSA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	15.979.720	4.646.803	11,3	179.796	101.449	78.347	14.107	5,6
2013-2014	16.897.067	3.563.390	7,5	126.327	76.230	50.096	9.101	6,0
2014-2015	17.363.626	3.803.210	10	181.882	107.301	74.581	14.571	5,1
2015-2016	18.395.421	3.399.339	5,5	101.887	67.618	34.269	7.118	4,8
2016-2017	18.820.588	3.448.535	15	289.837	147.775	142.062	15.596	7,5
2017-2018	19.546.500	3.124.404	13,0	254.878	126.516	128.362	20.869	6,2
2018-2019	18.674.379	3.152.198	16,6	310.067	147.648	162.419	28.525	5,7
2019-2020	19.140.329	3.325.436	7,08	135.458	87.681	47.776	7.963	6,0
2020-2021	21.194.661	3.989.444	15,8	335.121	165.175	169.946	29.815	5,7
2021-2022	21.783.434	4.212.646	12,4	269.309	150.088	119.221	21.289	5,6
2022-2023	22.876.682	4.669.682	27,0	617.038	223.774	393.263	78.647	5,0

Tablo 3: Manisa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 3: Manisa ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

b-) İZMİR:

2022 yılında il genelinde geçen yıla göre verimin yüksek olduğu, hastalık zararlıların da görülmemesi nedeniyle ürün kalitesinin artacağı düşünülmektedir. Dağlık alanlarda zeytin üretiminin geleneksel yöntemlerle yapıldığı, ova da ise yeni plantasyonların arttığı gözlemlenmiştir. Bölgede kuraklığın verim ve kaliteyi etkilediği görülmüştür.

Torbalı: Üreticilerle ve zeytinyağı sanayicileri ile yapılan görüşmelerde, verimin geçen seneye göre daha yüksek olacağı belirtildi. Bölgede kış ve ilkbahar aylarında iklimsel koşulların uygun yaşandığı ve verimi olumlu yönde etkilediği, zararlı yönünden sıkıntı olmadığı fakat yer yer halkalı leke hastalığının olduğu gözlemlenmiştir.

Bayındır: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapılan görüşmede zeytin veriminin iyi olduğu belirtilmiştir. Yapılan arazi gözlemlerinde hastalık ve zararlı konusunda sıkıntı olmadığı gözlemlenmiştir.

Ödemiş: Üreticilerle yapılan görüşmelerde geçen seneye göre verimin iyi olduğu, hastalık zararlı konusunda sıkıntı olmadığı öğrenildi. Ayrıca arazi üzerinde yapılan gözlemlerde zeytin tanelerinde kuraklığa ve fazla meyve tutumuna bağlı buruşmalar olduğu tespit edilmiştir.

Tire: Bölgede faaliyet gösteren sektör paydaşları ile yapılan görüşmelerde, verimin geçen seneye oranla daha iyi olduğu öğrenilmiştir. Yapılan arazi gözlemlerinde hastalık zararlı konusunda sıkıntı olmadığı tespit edildi.

Kemalpaşa: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü ve üreticilerle yapılan görüşmelerde verimin geçen seneye göre iyi olduğu, kuraklık sıkıntısının yaşandığı, hastalık ve zararlıdan yana sorun olmadığı öğrenilmiştir.

Menderes: Üretici ve zeytinyağı işletmecileriyle yapılan görüşmelerde, geçen seneye göre verimde ciddi bir artış olduğu, yeni dikilen zeytinlerin Gemlik çeşidi olmasından dolayı sofralık zeytin üretim oranının artmakta olduğu belirtildi. Bu sene yağışların henüz başlamamasından dolayı tanelerde buruşmalar gözlemlenmiştir.

Seferihisar: İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından verimin geçen yıla göre daha yüksek olacağı belirtildi. Ayrıca hastalık ve zararlı olmadığı ifade edildi. Arazide yapılan gözlemlerde verimin ortalama bir değerde olacağı tespit edilmiştir.

Selçuk: İşletmeci ve üreticilerle yapılan görüşmelerde, geneli yağlık olarak değerlendirilen zeytinliklerde geçen yıla göre verimin oldukça iyi olduğu, hastalık zararlı konusunda sıkıntı olmadığı belirtildi.

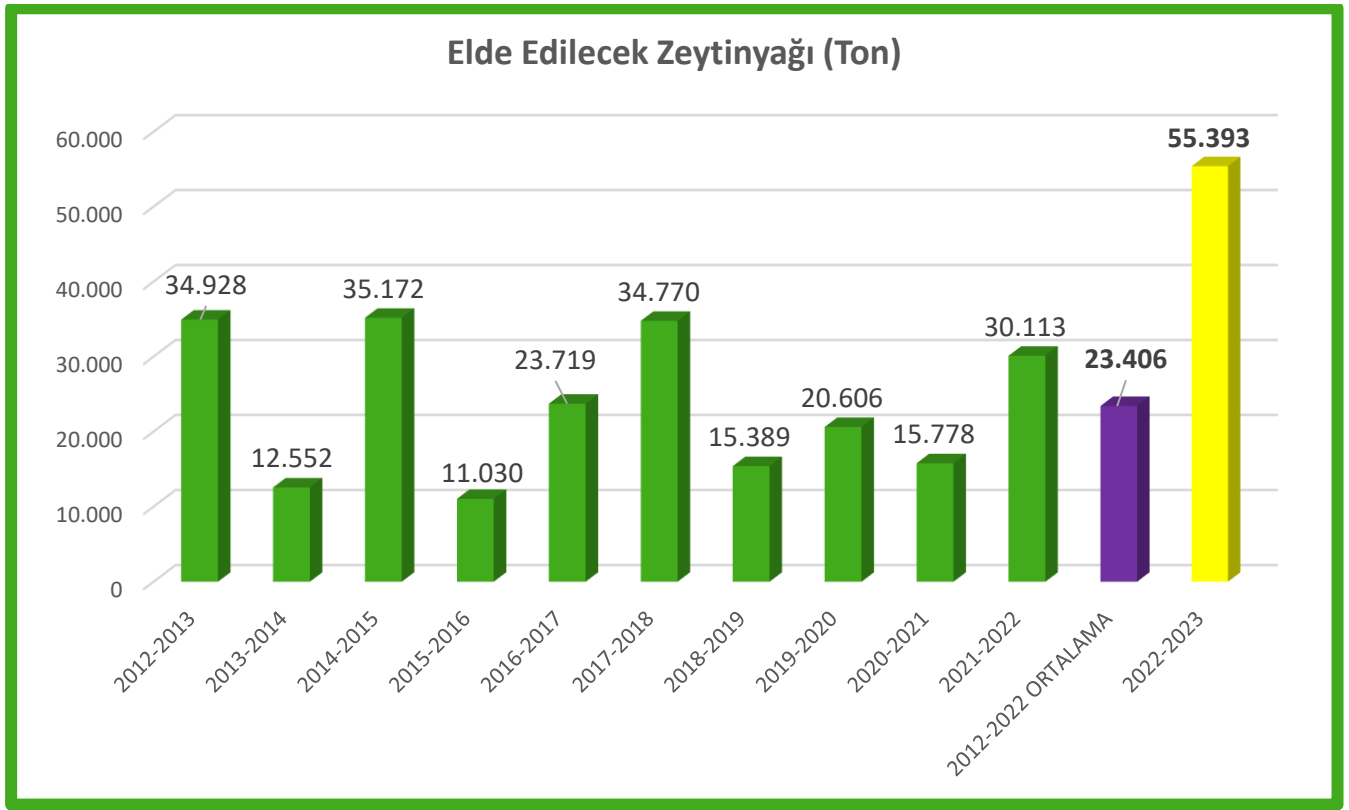
Urla: Bölgede faaliyet gösteren zeytinyağı işletmeleri ve çiftçilerden edinilen bilgiye göre rekoltenin önceki yıllara göre yüksek olduğu belirtildi.

Karaburun: Üreticilerle yapılan görüşmelerde yeni kurulan zeytinliklerin de verime geçtiği hastalık ve zararlı konusunda sıkıntı olmadığı belirtilmiştir. Yapılan arazi gözlemlerinde geçen yıla göre verimin daha iyi olacağı, zeytinlik alanlarında ilaçlama, gübreleme, budama ve sulama gibi bakım işlerinin oldukça sınırlı düzeyde yapıldığı belirlendi.

İzmir ili genelinde meyve veren **17.654.433** adet, meyve vermeyen **3.788.484** adet zeytin ağacı olduğu; ağaç başına ortalama **19,1** kg zeytin hesabıyla toplam **337.298** ton zeytin danesi elde edileceği, bunun **49.697** ton'un yemekliğe, **287.601** ton'un yağlığa ayrılacağı, ortalama **5,2** randıman ile **55.393** ton zeytinyağı elde edileceği öngörülmüştür. Gidilmeyen ilçeler için İVA verilerinden yararlanılmıştır.

İZMİR REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	15.856.450	2.977.394	11,6	183.238	15.523	167.715	34.928	5,0
2013-2014	15.970.314	3.292.106	4,2	67.694	6.146	61.548	12.552	5,0
2014-2015	16.237.177	2.983.775	12	194.527	24.394	170.133	35.172	4,8
2015-2016	16.104.715	2.798.409	3,3	53.441	6.406	47.035	11.030	4,3
2016-2017	16.124.102	3.271.556	8	179.014	17.664	161.350	23.719	6,6
2017-2018	16.661.123	2.923.030	11,0	183.028	23.169	178.026	34.770	5,1
2018-2019	16.248.942	3.053.569	6,3	102.756	20.340	82.415	15.389	5,4
2019-2020	16.743.314	3.963.059	7,0	117.682	14.654	103.028	20.606	5,0
2020-2021	17.364.343	3.866.973	5,5	94.875	15.827	79.048	15.778	5,0
2021-2022	16.823.256	3.792.130	10,0	168.931	18.366	150.564	30.113	5,0
2022-2023	17.654.433	3.788.484	19,1	337.298	49.697	287.601	55.393	5,2

Tablo 4: İzmir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 4: İzmir ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

3-) 2022-2023 ÜRETİM SEZONU GÜNEY EGE- AYDIN, MUĞLA BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU:

2022–2023 sezonu Güney Ege zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını 12-18 Eylül 2022 tarihleri arasında, Aydın ve Muğla İllerine bağlı ilçe ve köylerde yürütmüştür.

- Saha çalışmalarımızda, zeytin yetiştiricileri, zeytin yetiştiricileri birlikleri, zeytin ve zeytinyağı işletmeleri, prina sanayicisi, zeytin ve zeytinyağı kooperatifleri ile bire-bir görüşmeler gerçekleştirmiştir.
- Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde 2021-2022 rekolte çalışmasında tahmin edilen rakamların gerçekleşme durumu teyit edilmiş, 2022-2023 sofralık zeytin ve zeytinyağına ayrılan oranların üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin

arazi gözlemi ve sektör temsilcileri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir.

- Bölge genelinde zeytin ağacı gelişimi için optimum iklim koşullarının olduğu, Ağustos ayında, kısa süreli yaşanan yüksek sıcaklıkların sulama yapılmayan zeytinliklerde kararma ve buruşmalar lokal olarak görülmüştür. Hastalık ve zararlılar açısından ciddi anlamda zararlanmaların görülmediği tespit edilmiştir.
- Son yıllarda dikimi gerçekleştirilen Gemlik çeşidi zeytin veriminin artarak devam etmesi ve her yıl ürün alınabiliyor olması nedeniyle gerek üretici gerekse zeytinyağı üretim tesisleri tarafından olumlu karşılandığı belirtilmektedir.
- Zeytin ağaç varlığının iller bazında belirlenmesi için pilot çalışmaların yapılması gerektiği belirtilmiştir.
- Sonuç olarak; Güney Ege bölgelerinde 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilen zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Zeytin ağaç sayıları için İBS verileri kullanılmıştır. Buna göre, toplam **40.684.901** adet meyve veren, **4.572.366** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcuttur. Ağaç başına ortalama 20 kg. zeytin verimi ile **821.964 ton** zeytin tanesi alınacağı, bunun **102.344** tonunun sofralığa, **719.620** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama 1/5.8 randıman ile **123.844 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

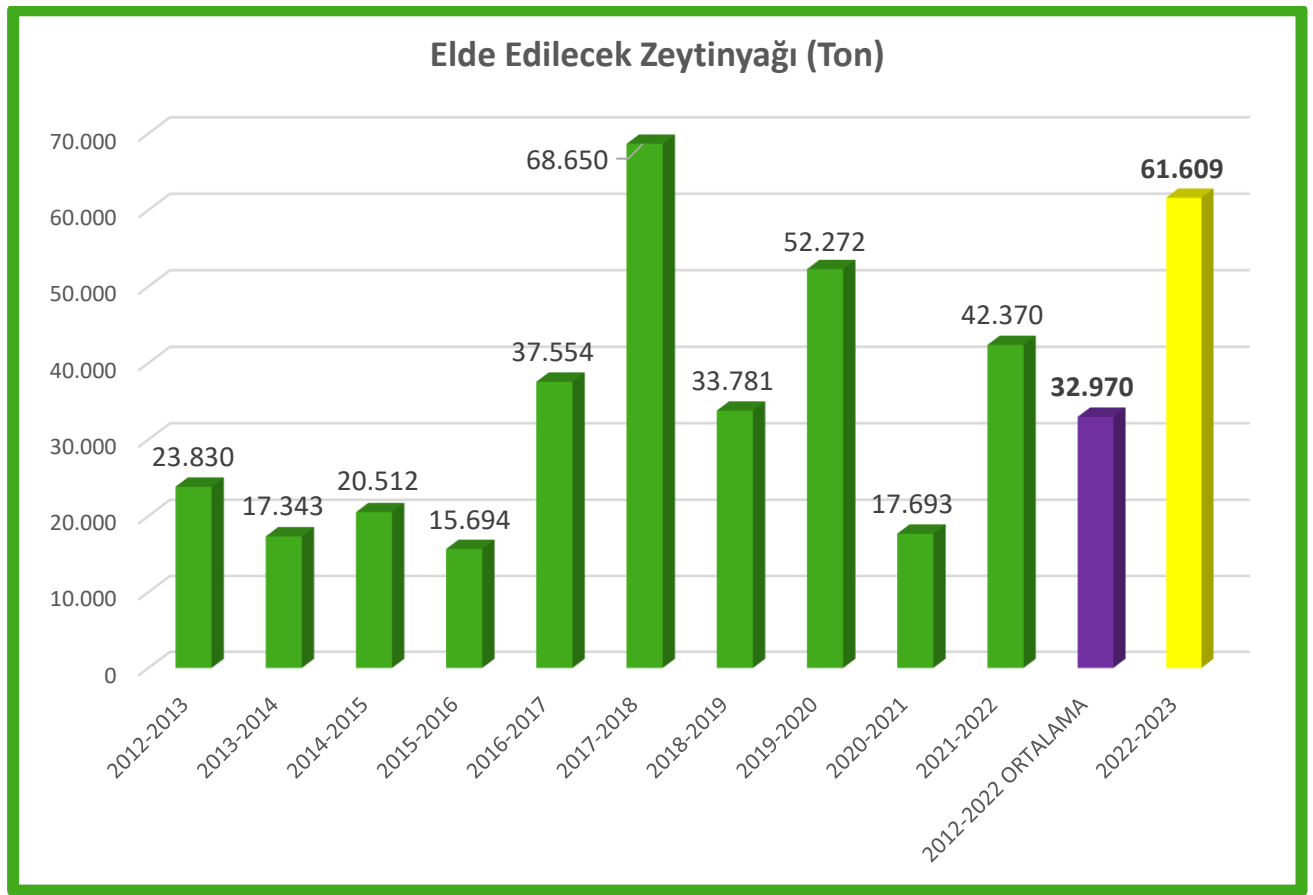
a-) AYDIN

Aydın ili Efeler, Germecik, İncirliova, Koçarlı, Köşk, Karpuzlu, Sultanhisar, Nazilli, Bozdoğan, Karacasu, Kuyucak, Buharkent, Yenipazar, Çine, Söke, Didim, Kuşadası ilçelerine bağlı alanlarda incelemelerde bulunulmuştur. İl genelinde geçen yıl üretim sezonuna göre verimin daha yüksek gerçekleşeceği

tespit edilmiştir. Bu yıl sıcaklıkların bu hastalığın yayılımını artıracak derece uygun olmadığından dolayı halkalı leke hastalığı ile ilgili bir sorun görülmemiştir. Ayrıca zeytin sineği zararının olmadığı belirlenmiştir. Kış yağışlarının yeterli olması ve çiçeklenme döneminde döllemeyi azaltabilecek yüksek sıcaklıklar ve aşırı rüzgar olmaması verim durumunu olumlu etkilemiştir. Aydın iline ait 2022-2023 sezonunda toplam zeytin ağaç sayısı, üretilen zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

AYDIN REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	21.940.698	2.495.217	7,9	173.639	49.778	123.861	23.830	5,2
2013-2014	22.058.345	5.871.777	5,5	120.421	26.308	94.113	17.343	5,0
2014-2015	22.076.091	2.251.196	7	152.651	48.053	104.598	20.512	5,1
2015-2016	21.941.499	2.408.727	5,3	117.173	39.568	77.605	15.694	4,9
2016-2017	22.201.194	2.324.978	11	283.151	58.239	224.912	37.554	6,0
2017-2018	22.811.443	2.292.496	19,3	440.796	77.676	363.120	68.650	5,3
2018-2019	22.387.754	2.514.812	9,0	200.889	31.985	168.904	33.781	5,0
2019-2020	22.193.288	2.430.472	17,4	334.030	77.049	256.981	52.272	4,9
2020-2021	22.092.794	2.468.514	5,5	120.704	31.622	89.082	16.197	5,5
2021-2022	21.559.929	2.228.534	13,3	287.749	43.693	244.056	42.370	5,8
2022-2023	22.662.164	2.421.767	19,0	429.860	77.906	351.954	61.609	5,7

Tablo 5: Aydın ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

***Şekil 5:** Aydın ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).*

Aydın il ve ilçeleri için toplam **22.662.164** adet meyve veren, **2.421.767** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcuttur. Ağaç başına ortalama 19 kg. zeytin verimi ile **429.860** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **77.906** tonunun sofralığa, **351.954** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5.7** randıman ile **61.609** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

b-) MUĞLA

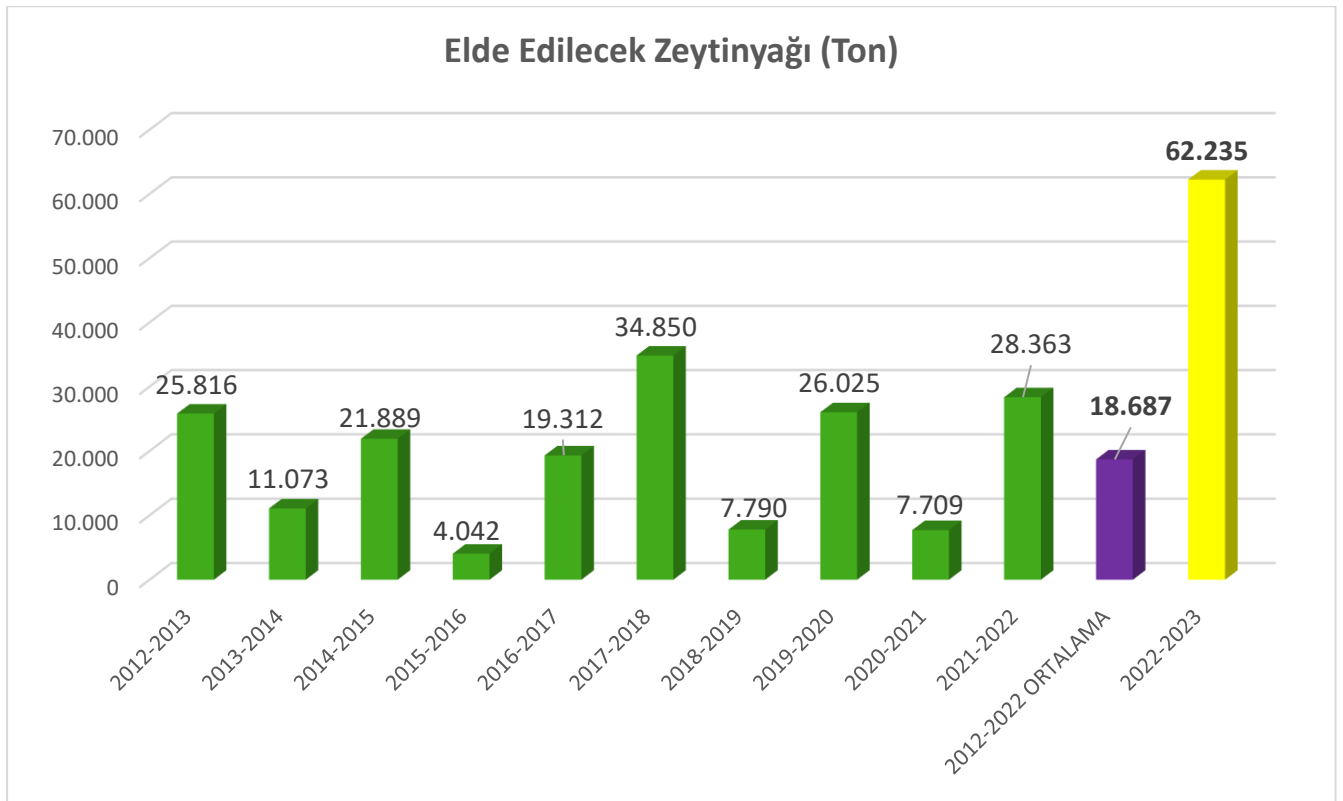
Muğla ili Yatağan, Bodrum, Menteşe, Milas, Fethiye, Seydikemer, Marmaris, Datça, Köyceğiz, Dalaman, Ortaca, Ula, Kavaklıdere ilçelerine bağlı alanlarda incelemelerde bulunulmuştur. İl genelinde geçen yıl üretim sezonuna göre verimin daha yüksek gerçekleşeceği tespit edilmiştir. Bölgede halkalı leke hastalığından kaynaklı yaprak dökülmeleri ve zeytin sineği zararı olmadığı belirlenmiştir. Kış

yağışlarının yeterli olması ve çiçeklenme döneminde döllemeyi azaltabilecek yüksek sıcaklıklar ve aşırı rüzgar olmaması verim durumunu olumlu etkilemiştir. Muğla iline ait 2022-2023 sezonunda toplam zeytin ağaç sayısı, üretilen zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Muğla ili Milas ilçesi için İlçe Tarım ve Oman Müdürlüğünde alınan veriler kullanılmıştır. Buna göre, Muğla ili için toplam **18.022.737** adet meyve veren, **2.150.599** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcuttur. Ağaç başına ortalama 21,8 kg. zeytin verimi ile **392.104** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **24.438** tonunun sofralığa, **367.666** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5,9** randıman ile **62.235** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

MUĞLA REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg.)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	14.948.903	1.302.060	9,4	141.407	12.324	129.082	25.816	5,0
2013-2014	14.922.828	1.355.315	4,1	60.837	5.474	55.364	11.073	5,0
2014-2015	15.676.800	1.252.336	7	113.306	8.359	104.946	21.889	4,8
2015-2016	15.578.039	1.364.836	1,4	22.110	2.326	19.784	4.042	4,9
2016-2017	16.283.743	1.301.742	7	119.686	11.111	108.575	19.312	5,6
2017-2018	16.372.023	1.175.514	12,6	205.550	14.911	190.640	34.850	5,5
2018-2019	16.221.391	1.219.435	2,6	41.698	2.998	38.700	7.790	5,0
2019-2020	15.753.173	1.167.784	9,8	154.629	18.276	130.725	26.025	5,0
2020-2021	15.986.754	951.639	2,9	47.078	4.679	42.399	7.709	5,5
2021-2022	16.857.257	1.777.688	10,8	182.688	16.646	166.042	28.363	5,9
2022-2023	18.022.737	2.150.599	21,8	392.104	24.438	367.666	62.235	5,9

Tablo 6: Muğla ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

***Şekil 6:** Muğla ilinin son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).*

4- 2022-2023 ÜRETİM SEZONU DOĞU AKDENİZ – GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTESİ RESMİ TAHMİN HEYETİ RAPORU

2022–2023 sezonu Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi zeytin ve zeytinyağı rekoltesini tespit etmek amacıyla görevlendirilen heyetimiz çalışmalarını 05-11 Eylül 2022 tarihleri arasında, Adana, Hatay, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Osmaniye, Mersin ve Antalya İllerine bağlı ilçe ve köylerde yürütmüştür.

- Saha çalışmalarımızda, zeytin yetiştiricileri, zeytin yetiştiricileri birlikleri, zeytin ve zeytinyağı işletmeleri, prina sanayicisi, zeytin ve zeytinyağı kooperatifleri ile bire-bir görüşmeler gerçekleştirmiştir.
- Rekolte heyetlerinin çalışma programında yer alan ilçelerde 2021-2022 rekolte çalışmasında tahmin edilen rakamların gerçekleşme durumu teyit edilmiş, 2022-2023 sofralık zeytin ve zeytinyağına ayrılan oranların üretim miktarları ile üretimin sofralık ve yağlık olarak dağılımı; heyet üyelerinin

arazi gözlemi ve sektör temsilcileri ile görüşmeleri sonucunda tahmin edilmiştir.

- Bölge genelinde zeytin ağacı gelişimi için optimum iklim koşullarının olduğu, Ağustos ayında, kısa süreli yaşanan yüksek sıcaklıkların sulama yapılmayan zeytinliklerde kararma ve buruşmalar lokal olarak görülmüştür. Hastalık ve zararlılar açısından ciddi anlamda zararlanmaların görülmediği tespit edilmiştir.
- Son yıllarda dikimi gerçekleştirilen Gemlik çeşidi zeytin veriminin artarak devam etmesi ve her yıl ürün alınabiliyor olması nedeniyle gerek üretici gerekse zeytinyağı üretim tesisleri tarafından olumlu karşılandığı belirtilmektedir.
- Zeytin ağaç varlığının iller bazında belirlenmesi için pilot çalışmaların yapılması gerektiği belirtilmiştir.
- Rekolte tespitine yönelik çalışmaların, prina işleme tesislerinde işlenen gerçek prina miktarının tespitine yönelik çalışma yapılması.
- Sonuç olarak; Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağığa ayrılacak miktar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur. Buna göre, toplam **51.091.971** adet meyve veren, **11.195.608** adet meyve vermeyen zeytin ağacı mevcuttur. Ağaç başına ortalama 10.8 kg. zeytin verimi ile **552.000 ton** zeytin tanesi alınacağı, bunun **50.000** tonunun sofralığa, **502.000** tonunun yağığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5.1** randıman ile **99.000 ton zeytinyağı** elde edileceği tahmin edilmiştir.

a-) HATAY

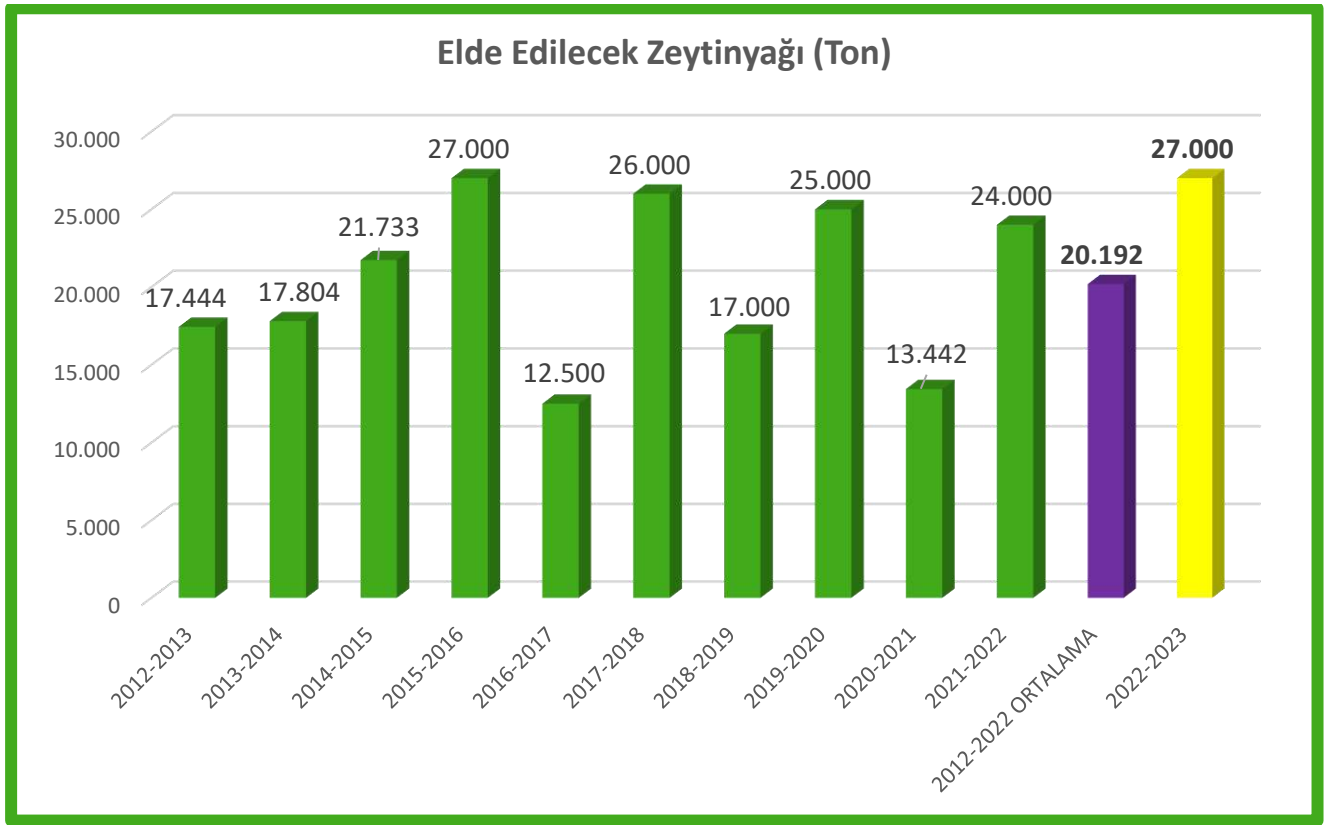
Hatay ilinde Kırıkhan, Reyhanlı, Altınözü, Antakya, Hassa ilçelerine bağlı mahalle ve beldelerde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. Hatay genelinde geçen yıl üretim sezonuna göre verimin daha

yüksek gerçekleşeceği; özellikle Lokal yetiştiriciliği yapılan Halhalı, Saurani, Karamani, Sarı Haşebi gibi zeytin çeşitlerinde verimlerin tatmin edici olduğu, Gemlik çeşidi zeytin ağaçlarında ise geçen yıla göre daha az ürün olduğu tespit edilmiştir. Ağustos ayında, kısa süreli yaşanan yüksek sıcaklıkların nedeniyle yer yer kararma ve buruşmalar olduğu görülmüştür. Bölgede yerel olarak Zeytin sineği vuruklarının olduğu heyetimize iletilmiştir. Hatay iline ait 2022-2023 sezonunda toplam zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **14.130.053** adet meyve veren, **2.673.400** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **10.3** kg. zeytin verimi ile **145.000** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **10.000** tonunun sofralığa **135.000** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **27.000** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

HATAY REKOLTE TAHMİNİ								
YIL	Ağaç Sayısı		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg Zeytinyağı için Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
2012-2013	11.002.427	3.535.584	9,1	99.682	29.905	69.777	17.444	4,0
2013-2014	11.888.323	2.651.688	8	95.107	23.892	71.215	17.804	4,0
2014-2015	12.418.660	2.121.351	10	124.187	37.256	86.931	21.733	4,0
2015-2016	12.418.660	2.121.351	13,6	168.750	33.750	135.000	27.000	5,0
2016-2017	9.668.778	3.577.115	7	66.180	9.930	56.250	12.500	4,5
2017-2018	12.098.596	3.189.532	11,8	143.000	7.150	135.850	26.000	5,2
2018-2019	12.492.281	3.294.750	7,3	91.000	5.500	85.500	17.000	5,0
2019-2020	12.492.281	3.294.750	9,8	127.500	15.000	112.500	25.000	4,5
2020-2021	13.442.136	2.999.011	5,0	67.211	6.721	60.490	13.442	4,5
2021-2022	13.732.722	3.059.735	8,7	120.000	12.000	108.000	24.000	4,5
2022-2023	14.130.053	2.673.400	10,3	145.000	10.000	135.000	27.000	5,0

Tablo 7: Hatay ili son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytin ve zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Şekil 7: Hatay ilinin son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

b-) KİLİS

Kilis ilinde, Musabeyli, Merkez ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üretici kooperatifi ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Şubat-Mart aylarında bölgede kar yağışları gerçekleşmiş, yerel olarak Gemlik çeşidi ağaçlarında dal kırılmaları ve soğuk zararı olduğu görülmüştür. Hastalık ve zararlılarla ilgili olumsuz bir durum tespit edilmemiştir. Kilis iline ait 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağılığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **3.225.689** adet meyve veren, **623.409** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **8.4** kg. zeytin verimi ile **27.000** ton zeytin tanesi alınacağı bunun **1.000** tonunun sofralığa, **26.000** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/4** randıman ile **6.500** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

c-) GAZİANTEP

Gaziantep ilinde, Oğuzeli, Nizip, Uluyatır, Şahinbey ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan bölgelerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri, prina sanayicileri ve üreticiler ile yapılan ortak toplantı sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bölgede bu yıl geçen yıla göre daha düşük ürün beklentisi olduğu, Mart ayında bölgede kar yağışları gerçekleştiği, yerel olarak Gemlik çeşidi ağaçlarında dal kırılmaları ve soğuk zararı tespit edilirken, yaz aylarında yaşanan sıcaklıkların yapraklarda kurumaya varan etkisinin yanında tanelerde buruşmalar olduğu görülmüştür. Aşırı toprak işlemenin (8-12 kez/sezon) ağaçlarda su stresini arttırdığı gözlemlenmiş, Nizip'te yapılan üretici toplantısında bu konu tartışılmıştır. Oğuzeli ve Nizip ilçelerinde yer alan bazı Gemlik plantasyonlarında ise Ağaç Sarı Kurdu (*Zeuzera pyrina*) zararının olduğu heyetimize iletilmiştir. Gaziantep iline ait 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **9.182.307** adet meyve veren, **1.217.413** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **1.6** kg. zeytin verimi ile **14.500** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **1.000** tonunun sofralığa, **13.500** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/4.5** randıman ile **3.000** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

d-) KAHRAMANMARAŞ

2022–2023 Sezonu zeytin ve zeytinyağı rekoltesi tahmin heyeti olarak Kahramanmaraş İli, Türkoğlu İlçeleri ve köylerinde bulunan zeytinliklerde gerekli incelemelerde bulunulmuştur. Bölgede geçen yıla göre daha fazla bir ürün beklenmektedir. Bölge genelinde tanelerde buruşmalar ve kararmaların görülmüştür. Hastalık ve zararlılar yönünden ciddi zararlanmalar tespit edilmemiştir. Kahramanmaraş iline ait 2022-2023 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir.

Buna göre, toplam **1.530.930** adet meyve veren, **1.522.020** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **10,5** kg. zeytin verimi ile **16.000** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **1.000** tonunun sofralığa, **15.000** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **3.000** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

e-) OSMANİYE

Osmaniye ili, Merkez, Düziçi, Bahçe, Toprakkale ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan mahallerindeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Geçen yıla göre verimin daha yüksek olduğu, hastalık ve zararlılarla ilgili bir olumsuz bir durum görülmemiştir. Osmaniye iline ait 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **4.380.011** adet meyve veren, **839.755** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **11.4** kg. zeytin verimi ile **50.000** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **5.000** tonunun sofralığa, **45.000** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **9.000** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

f-) ADANA

Adana ili, Yüreğir, İmamoğlu, Ceyhan, Karaisalı ilçelerinde üreticiler ile zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bu sene, geçen seneye göre daha yüksek ürün beklentisi olduğu, bazı bölgelerde dolu yağışlarının zararlanmalara neden olduğu tarafımıza iletilmiştir. Adana iline ait 2022-2023 yılı zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda belirtilmiştir.

Buna göre, toplam **3.045.567** adet meyve veren, **228.030** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **12 kg.** zeytin verimi ile **36.500** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **4.000** tonunun sofralığa, **32.500** tonunun yağlığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **6.500** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

g-) MERSİN

Mersin ilinde, Tarsus, Silifke, Anamur ve Mut ilçelerine bağlı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, sofralık zeytin ve zeytinyağı işletmecileri ve üreticiler ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonu ile ilgili bilgiler alınmıştır. Çiçeklenme döneminde pamuklu bit zararı, yaz aylarında yaşanan yüksek nem ve sıcaklıkların etkisiyle yerel olarak Halkalı Leke hastalığına bağlı yoğun yaprak dökümleri ve sulanmayan zeytin ağacı meyvelerinde buruşmalar olduğu görülmüştür. Mersin iline ait 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağlığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

Buna göre, toplam **10.910.246** adet meyve veren, **3.164.048** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **17.4 kg.** zeytin verimi ile **190.000** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **25.000** tonunun sofralığa, **165.000**

tonunun yağığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5.5** randıman ile **30.000** ton zeytinyağı elde edileceğı tahmin edilmiştir.

h-) ANTALYA

Antalya ilinde, Gazipaşa, Serik, Döşemealtı, Alanya, Manavgat ve Merkez ilçelerine bağı zeytin üretimi yapılan köylerdeki zeytinlik alanlarında gözlemler yapılmış, zeytinyağı işletmecileri ve ziraat odaları ile görüşmeler sonucunda 2022-2023 sezonuyl ilgili bilgiler alınmıştır. Geçen yıla göre daha yüksek ürün olduğı görülen bölgede, Lokal olarak Halkalı Leke hastalığına bağı yaprak dökümlerine rastlanılmıştır. Antalya iline ait 2022-2023 sezonunda zeytin ağaç sayısı, üretilecek zeytinden sofralığa ve yağığa ayrılacak miktarlar ile elde edilecek zeytinyağı miktarını gösterir veriler ilişikteki tabloda sunulmuştur.

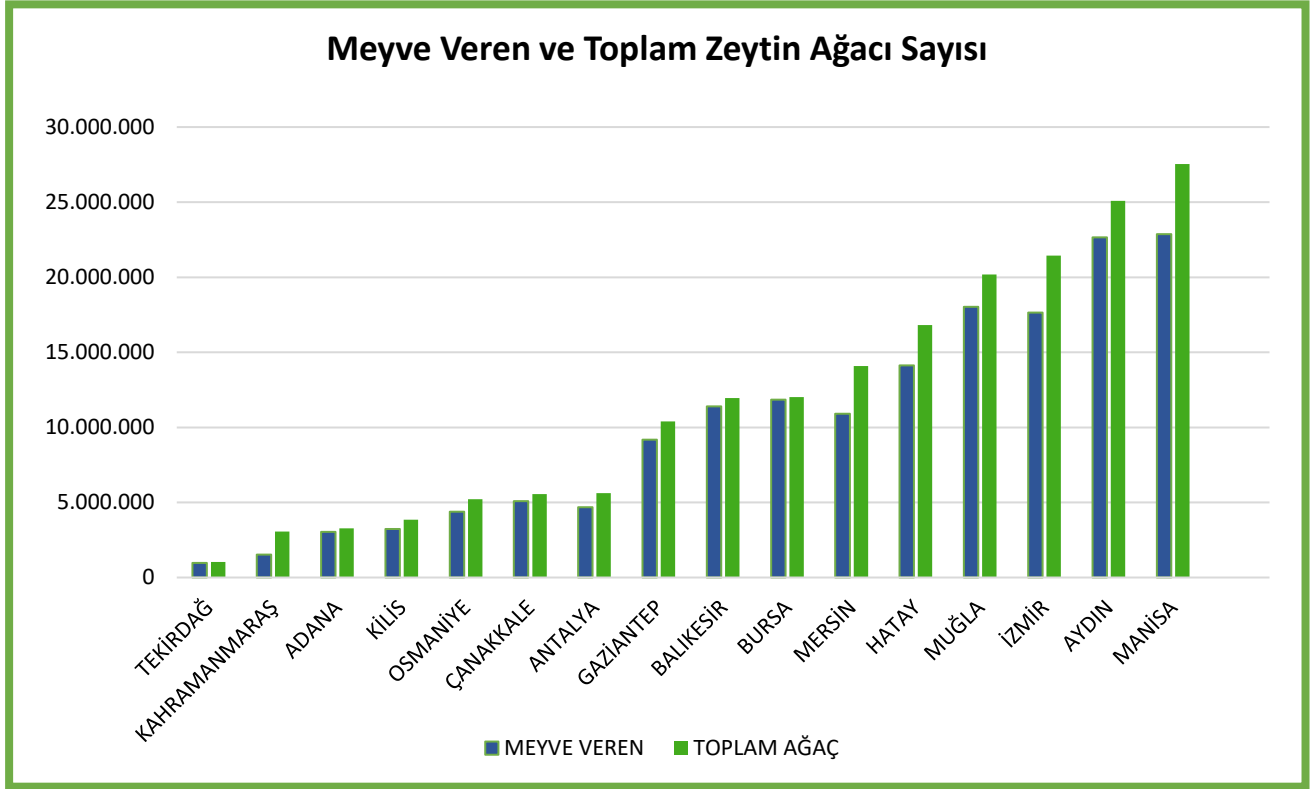
Buna göre, toplam **4.687.168** adet meyve veren, **927.533** adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama **15.6** kg. zeytin verimi ile **73.000** ton zeytin tanesi alınacağı, bunun **3.000** tonunun sofralığa, **70.000** tonunun yağığa ayrılacağı, bundan da ortalama **1/5** randıman ile **14.000** ton zeytinyağı elde edileceğı tahmin edilmiştir.

SONUÇ

Bu izlenim tespit ve önerilerimiz doğrultusunda sonuç olarak; 2022-23 üretim sezonunda Türkiye genelinde zeytin ağaç sayısı, üretilecek toplam zeytin ile sofralığa ve yağığa ayrılacak miktar ve elde edilecek zeytinyağı rekoltelerini gösterir veriler Ek: Tablo'da sunulmuştur.

Buna göre, İzmir, Balıkesir, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Manisa, Aydın, Muğla, Adana, Antalya, Gaziantep, Hatay, Kilis, Mersin, Osmaniye ve Kahramanmaraş illerine ait tahminler, Uzman Heyetlerimizin çalışmaları ile hazırlanmıştır. Tabloda renkli bölümde yer alan ancak gidilemeyen ve üretim miktarı itibariyle ekonomik ağırlığı olmayan illerimize ait veriler ise Tarım ve Orman Bakanlığının resmi verileri esas alınarak hazırlanmıştır.

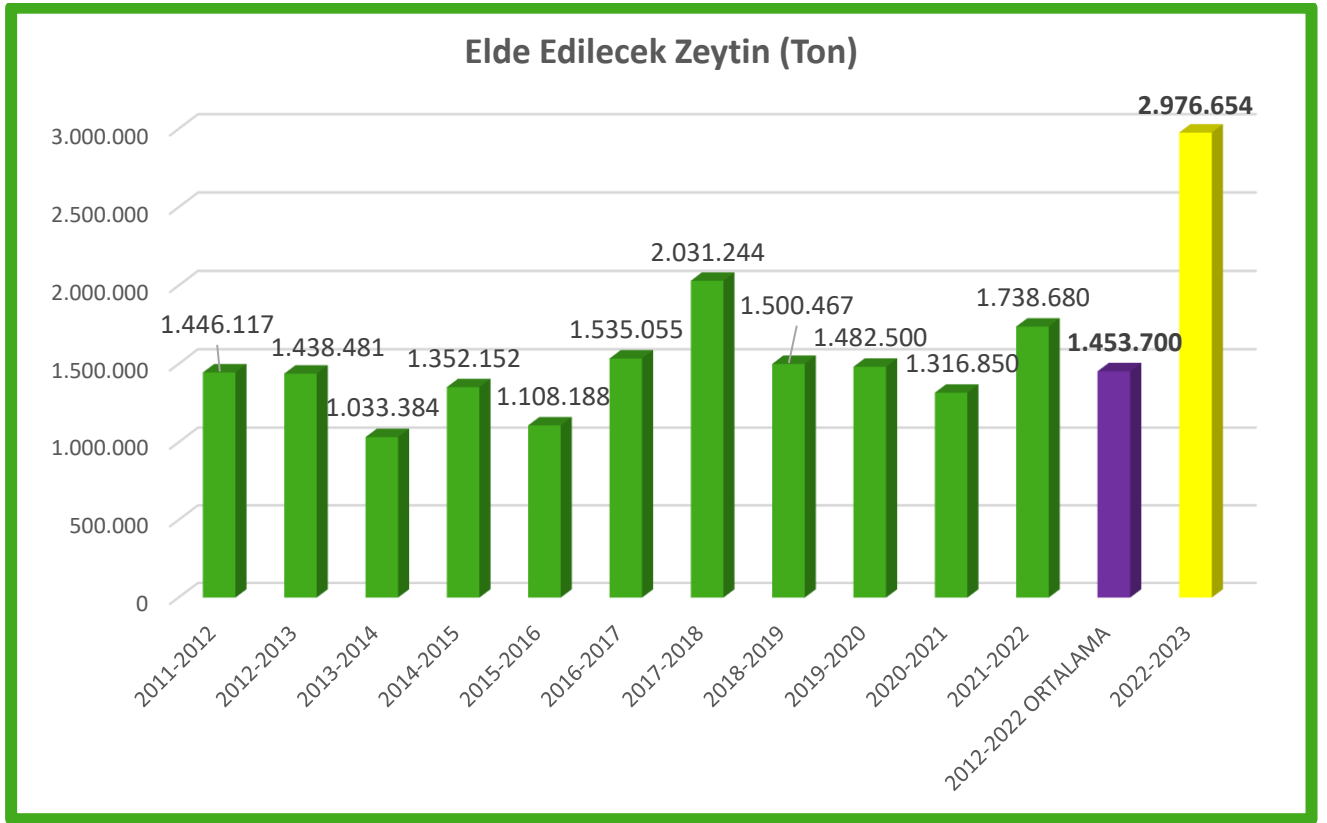
Ülkemizde zeytin yetiştiriciliğinin en fazla yapıldığı **16** il mercek altına alındığında; Manisa, Aydın, İzmir, Muğla, Hatay ve Mersin'in sırasıyla en fazla toplam zeytin ağacına sahip olduğu ve toplam zeytin ağacının **%63,8**'ini barındırdıklarını söyleyebiliriz.

Şekil 8: Ülkemiz 2022/23 üretim sezonu meyve veren zeytin ağacı sayısı ve toplam zeytin ağacı sayısı.

Buna göre; Tarım ve Orman Bakanlığı ağaç verileri esas alınarak Türkiye genelinde; toplam **167.652.603** adet meyve veren, **28.456.586** adet meyve vermeyen ağaç mevcut olduğu ve meyve veren ağaç sayısında 2021/22 sezonuna göre **%1,86** artış olduğu görülmektedir.

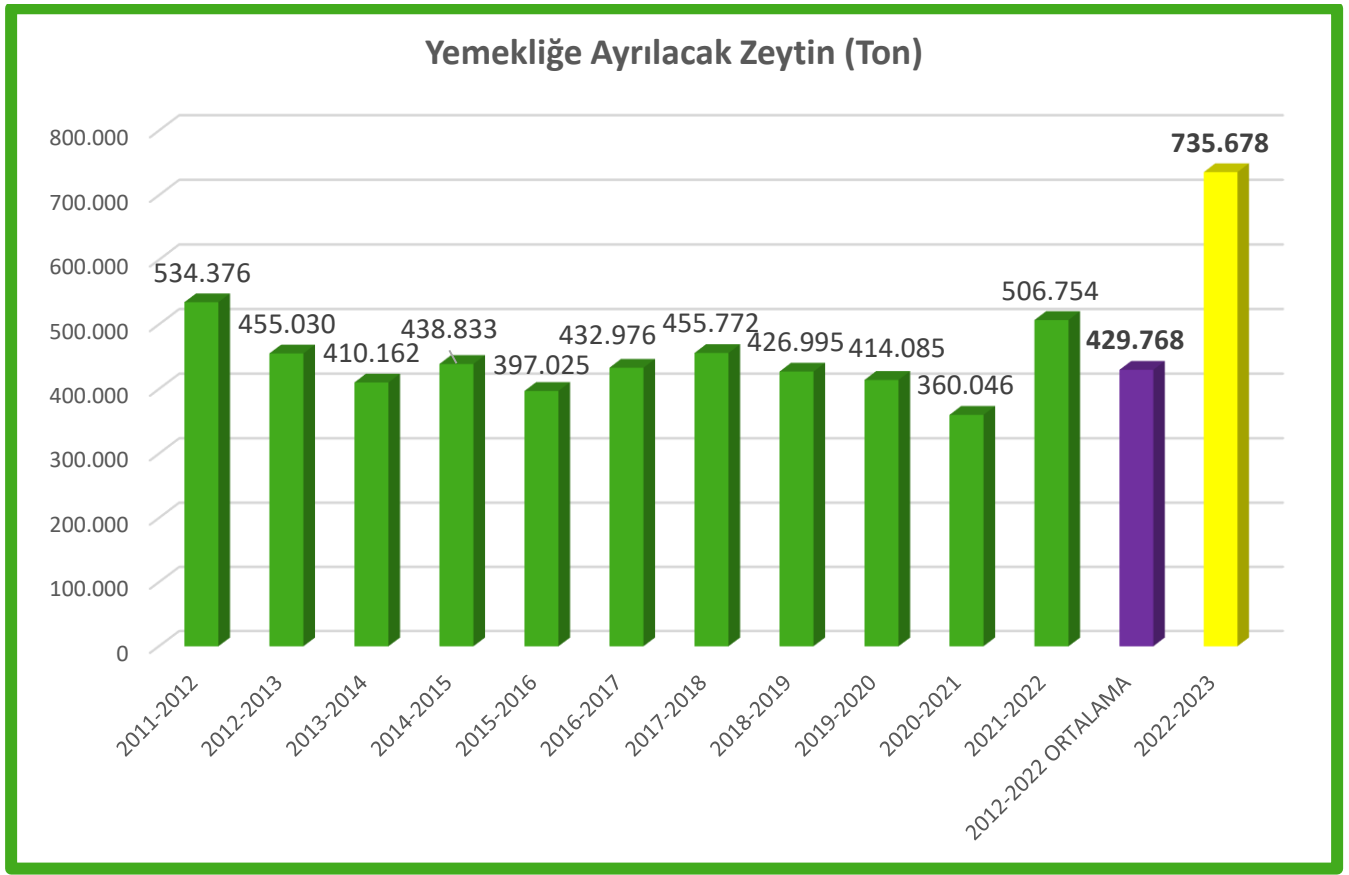
Heyetlerimizin yaptığı çalışmalar çerçevesinde; ağaç başına ortalama üretimin geçen seneye göre arttığını ve ağaç başına **17,8** kg zeytin elde edileceğini buna bağlı olarak toplam elde edilecek zeytin miktarının 2021/22 sezonuna göre **%71,2** artarak **2.976.654** ton olacağı tahmin edilmektedir.

Şekil 9: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık toplam dane zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

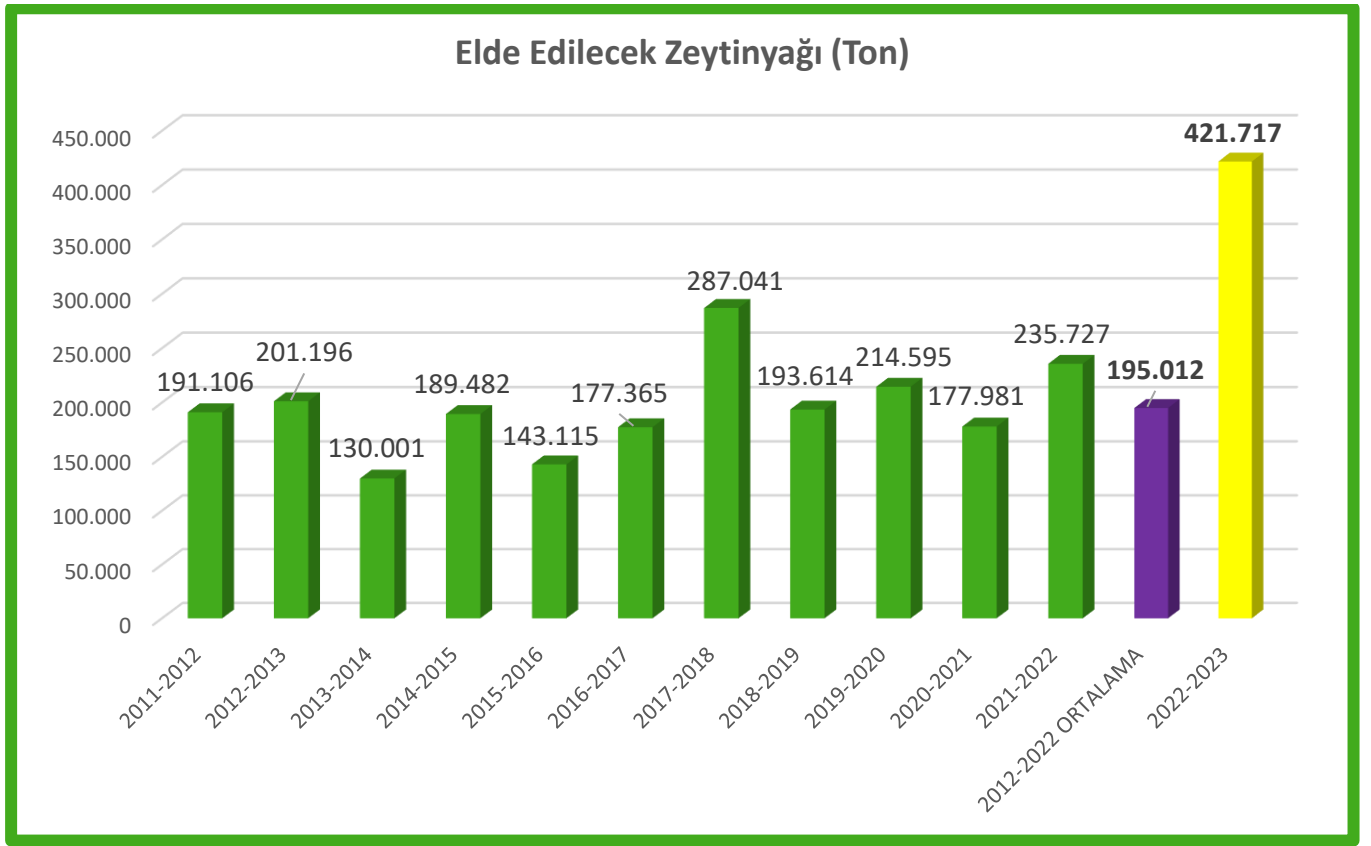
Ülkemiz dane zeytin üretiminin **%97,7'si** Uzman Heyetlerimizin tahmin çalışması yaptığı **16** ilimizde gerçekleşmektedir.

Ülkemiz sofralık zeytin üretiminde dünyanın önde gelen ilk üç ülkesinden birisi olup üretilecek toplam sofralık zeytinin **698.906** tonu Heyetlerimizin çalışma alanı kapsamında olan 5 coğrafi bölgemizdeki 16 il tarafından gerçekleştirilmektedir. Toplam sofralık zeytin üretiminde ilk beş ilimiz ise sırasıyla; Manisa, Bursa, Aydın, Balıkesir ve İzmir olmakta ve toplam üretimin **%82,5'ü** üretilmektedir.

Şekil 10: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık sofralık zeytin miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Toplam sofralık zeytin üretiminin 2021/22 sezonuna göre **%45,2** oranında artarak **735.678** ton olacağını bu üretimin dünya birinciği veya İspanya'nın ardından ikincilik anlamına gelebileceği ve bu üretimin **%57,5'si** Manisa ve Bursa illerimizde üretileceği tahmin edilmektedir. Ancak rekolte tahmin çalışmalarının sürdürüldüğü günlerde dahil, kuraklık etkisi ile dane iriliği istenilen boyuta gelemediği, ağacın yeterli suyu alamaması gibi nedenlerle kuraklığın devam etmesi durumunda, sofralık zeytine ayrılacak miktarda azalma olacağı, bu gibi danelerin yağlık olarak değerlendirileceği öngörülmektedir.

Şekil 11: Ülkemizde son 10 üretim sezonunda elde edilen ve 2022-2023 üretim sezonunda elde edilmesi tahmin edilen son 11 yıllık zeytinyağı miktarı tespit ve tahmin sonuçları (ton).

Toplam dane üretiminin %75,28'i olan **2.240.976** ton'unun yağlığa ayrılacağı bundan da ortalama **1/5,3** randıman ile 2021/22 sezonuna oranla **%78,9** artarak **421.717** ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmektedir. Bu üretimin de yaklaşık 800-1000 bin ton beklenen İspanya'nın, 330 bin ton ile İtalya, 310 bin ton ile Yunanistan, 220-260 bin ton ile Tunus ve 140 bin ton ile Fas arasından dünya ikinciliği anlamına geleceğini ve bu yıl Bakanlığımız ile Konseyimiz tarafından konan ortak hedef olan İspanya'nın ardından dünya ikinciliği hedefini idrak edeceğimizi belirtebiliriz.

Ülkemiz zeytinyağı üretiminin % 98,6'sı Heyetlerimizin çalışma yaptığı illerde üretilirken, en fazla zeytinyağı üretilen ilk beş ilimiz, sırasıyla Manisa, Muğla, Aydın, İzmir ve Balıkesir'dir. Bu illerin, toplam zeytinyağı üretiminin %69,5'ini teşkil edeceği tahmin edilmektedir.

Ancak 2022/23 hasat yılının yaz ve sonbahar aylarının çok kurak geçmesi nedeni ile zeytin ağacının yeterli beslenememesi, yağlanmanın tam oluşamaması gibi nedenlerle, kuraklığın devam etmesi durumunda randımanda ve dane zeytin tonajında azalma olabileceği ve tahmin edilen zeytinyağı miktarında azalma olabileceği öngörülmektedir.

UZZK TÜRKİYE 2022/2023 ÜRETİM SEZONU SOFRALIK ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI REKOLTE TAHMİNİ

İLLER	AĞAÇ SAYISI		Ağaç Başına Zeytin Danesi (Kg)	Elde Edilecek Zeytin (Ton)	Yemekliğe Ayrılacak Zeytin (Ton)	Yağlığa Ayrılacak Zeytin (Ton)	Elde Edilecek Zeytinyağı (Ton)	1 Kg. Zeytinyağı İçin Zeytin Danesi (Kg)
	Meyve Veren	Meyve Vermeyen						
BURSA	11.844.598	178.642	21,2	250.598	199.046	51.552	10.300	5,0
ÇANAKKALE	5.085.598	477.714	15,6	79.512	12.772	66.741	12.461	5,4
BALIKESİR	11.402.687	551.043	21,3	242.719	56.612	186.106	35.253	5,3
TEKİRDAĞ	968.866	76.525	8,0	7.762	4.661	3.102	620	5,0
İZMİR	17.654.433	3.788.484	19,1	337.298	49.697	287.601	55.393	5,2
MANİSA	22.876.682	4.669.682	27,0	617.038	223.774	393.263	78.647	5,0
AYDIN	22.662.164	2.421.767	19,0	429.860	77.906	351.954	61.609	5,7
MUĞLA	18.022.737	2.150.599	21,8	392.104	24.438	367.666	62.235	5,9
ADANA	3.045.567	228.030	12,0	36.500	4.000	32.500	6.500	5,0
ANTALYA	4.687.168	927.533	15,6	73.000	3.000	70.000	14.000	5,0
GAZİANTEP	9.182.307	1.217.413	1,6	14.500	1.000	13.500	3.000	4,5
HATAY	14.130.053	2.673.400	10,3	145.000	10.000	135.000	27.000	5,0
KAHRAMANMARAŞ	1.530.930	1.522.020	10,5	16.000	1.000	15.000	3.000	5,0
KİLİS	3.225.689	623.409	8,4	27.000	1.000	26.000	6.500	4,0
MERSİN	10.910.246	3.164.048	17,4	190.000	25.000	165.000	30.000	5,5
OSMANİYE	4.380.011	839.755	11,4	50.000	5.000	45.000	9.000	5,0
ADIYAMAN *	560.000	631.648	11,9	6.650	1.400	5.250	1.050	5,0
ANKARA *	100	9.100	3,0	0	0	0	0	0,0
ARTVİN*	25.000	8.741	13,3	333	220	113	23	5,0
BARTIN*	420	2.202	3,0	1	1	0	0	0,0
BİLECİK*	338.595	25.690	11,5	3.911	3.302	608	122	5,0
BURDUR*	134.790	37.770	6,3	848	631	217	43	5,0
DENİZLİ*	1.506.441	802.739	12,7	19.148	8.406	10.742	2.148	5,0
DİYARBAKIR*	4.450	1.350	3,6	16	0	16	3	5,0
EDİRNE*	1.000	54.000	5,0	5	0	5	1	5,0
ESKİŞEHİR*	38.210	42.830	12,1	461	438	23	5	5,0
ISPARTA *	24.090	21.810	29,5	710	507	203	41	5,0
KARAMAN*	358.980	173.407	11,0	3.948	1.075	2.873	575	5,0
KASTAMONU*	7.256	888	3,0	22	22	0	0	0,0
KOCAELİ*	28.579	4.400	13,1	374	368	6	1	5,0
MARDİN *	464.245	282.754	14,6	6.794	6.320	474	95	5,0
ORDU*	1.150	450	3,5	4	4	0	0	0,0
SAKARYA*	338.618	40.936	6,1	2.078	1.032	1.046	209	5,0
SAMSUN*	13.000	18.350	4,5	58	58	0	0	0,0
SİNOP*	33.174	7.247	10,4	346	346	0	0	0,0
ŞANLIURFA*	1.284.498	607.091	9,5	12.158	2.966	9.193	1.839	5,0
ŞIRNAK*	23.815	47.215	9,6	230	69	161	32	5,0
TOKAT*	1.500	2.050	4,0	6	6	0	0	0,0
TRABZON*	62.524	7.850	10,1	629	629	0	0	0,0
UŞAK*	16.762	14.510	4,3	72	12	61	12	5,0
YALOVA*	775.670	101.494	11,6	8.960	8.960	0	0	0,0
TOPLAM	167.652.603	28.456.586	17,8	2.976.654	735.678	2.240.976	421.717	5,3

*:Tarım ve Orman Bakanlığının resmi verileri

Tablo 8: 2022/23 Üretim Sezonu Türkiye Sofralık Zeytin ve Zeytinyağı Tahmini Rekoltesi.